

Venäjän taloustilanne ja -näkymät

Ulko- ja turvallisuuspoliittinen journalistiseminaari
Maanpuolustustiedotuksen suunnittelukunta MTS
Jyväskylä 31.3.2014

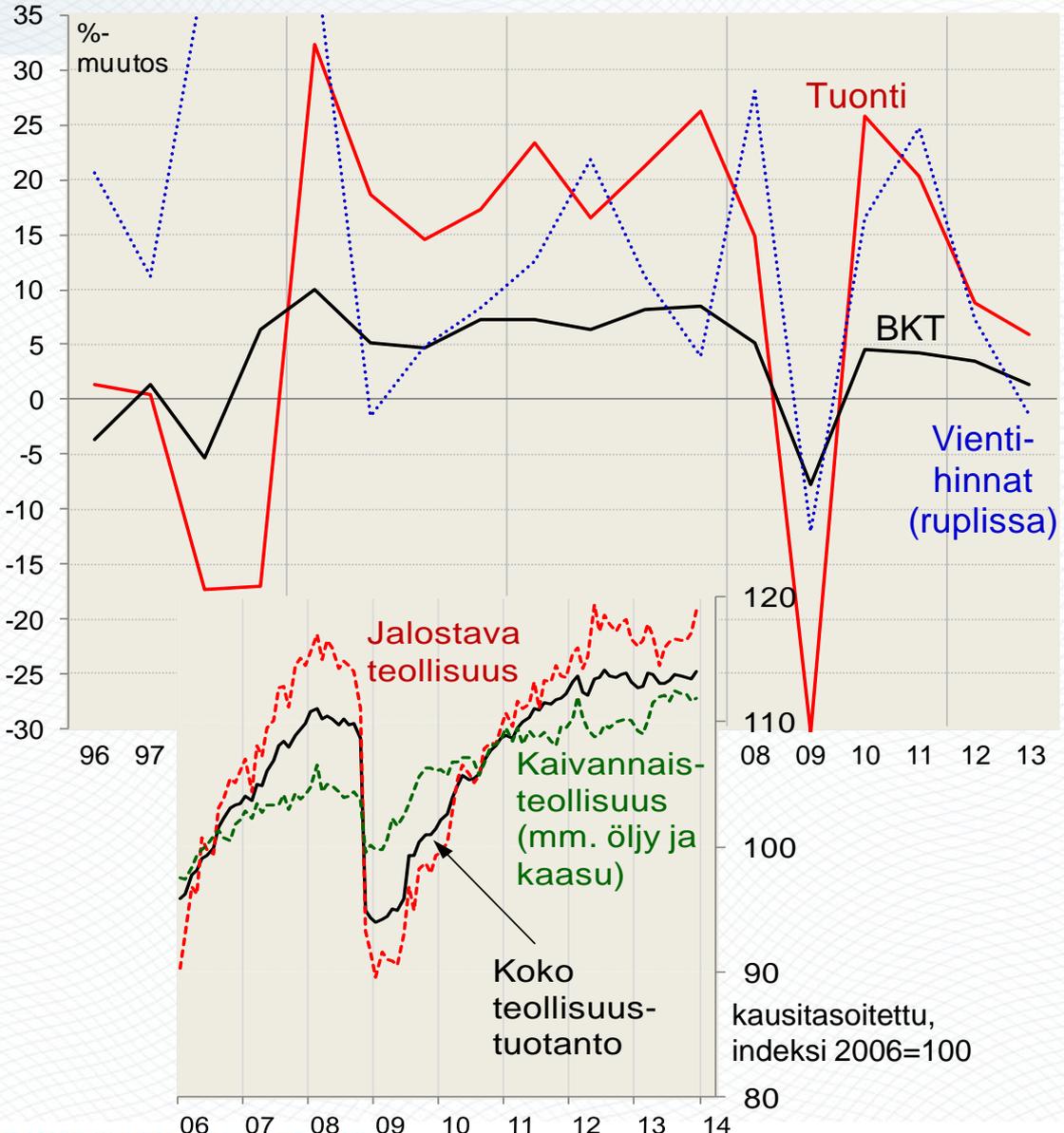
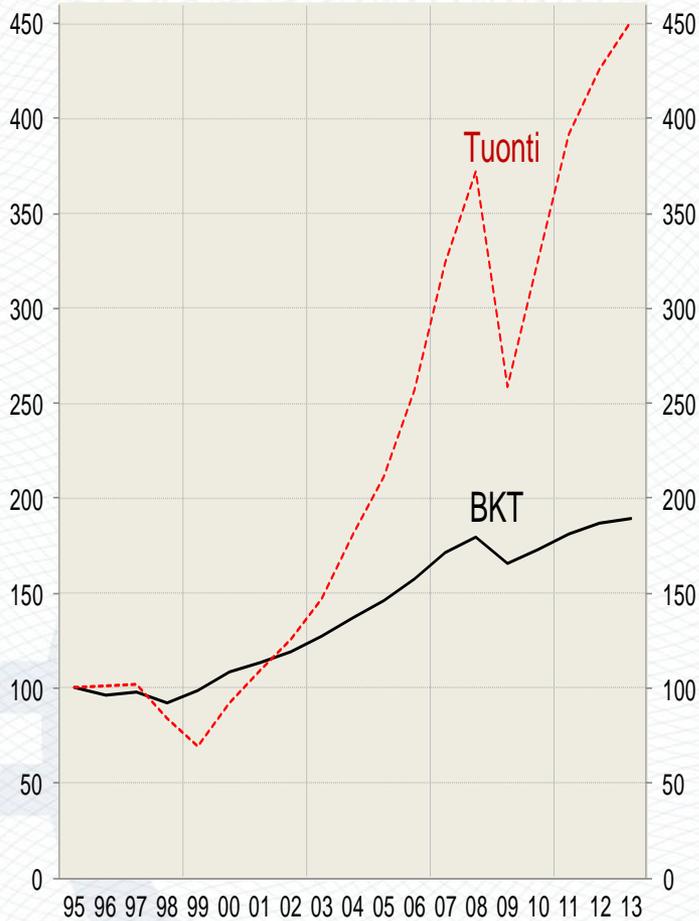

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

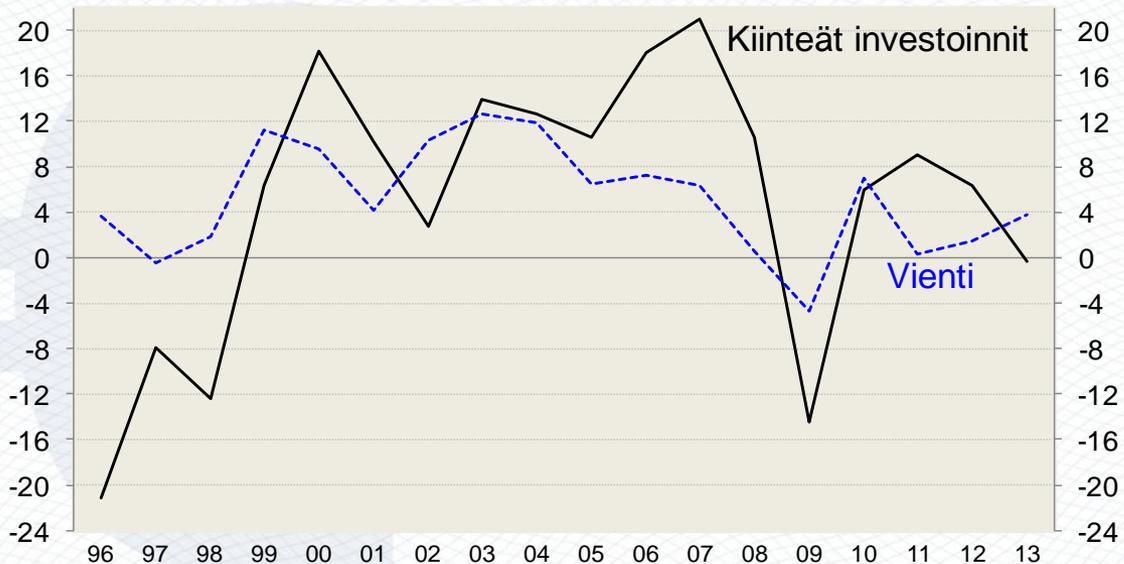
Vesa Korhonen, Suomen pankin siirtymätalouksien tutkimuslaitos **BOFIT**

Talouden ja tuonnin kasvu hidastunut merkittävästi

indeksi, 1995 = 100

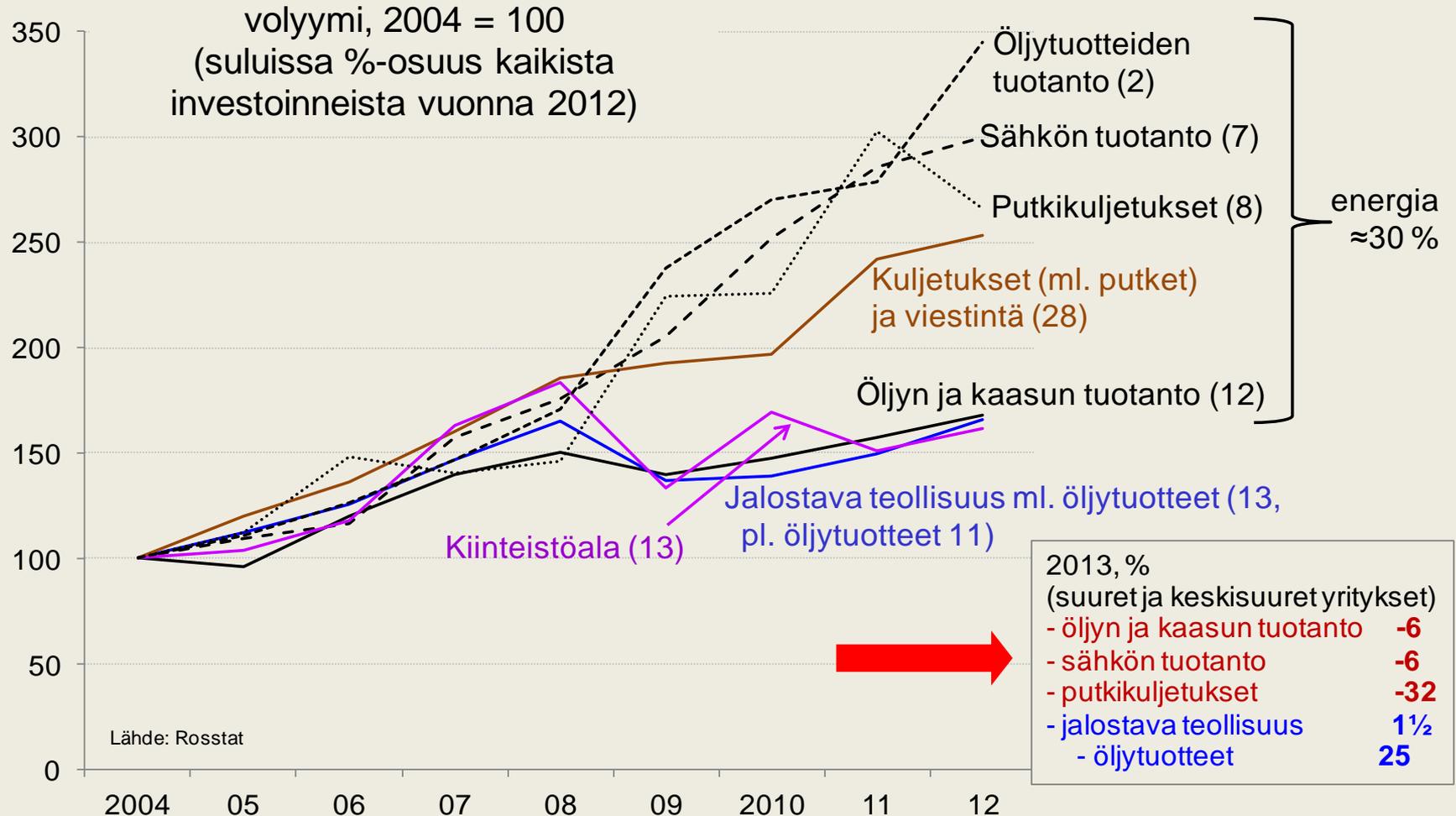

Mistä kysynnän osista kasvu juontunut? Mistä kysynnän osista kasvun hidastuminen tullut?

Investoinnit: Suurten valtionyhtiöiden ja valtion investoinnit supistuneet paljon. Yksityiset investoinnit kasvoivat edelleen v. 2013.

Investoinnit: suurimmat alat

Lähivuosien ennusteet alentuneet:

Useat ennusteet: Vuonna 2014 talouden kasvu hidastuu → **0–1 %**, jos Krimin kriisin vaikutukset rajallisia.

Vuonna 2015 kasvu elpyy hieman → **1–2 %**

Kulutuksen kasvu hidastuu tuntuvasti mutta on edelleen kohtalaista.

Viennin määrä kasvaa hitaa(hko)sti.

Investoinnit vähenevät 2014, elpyvät melko hitaasti.

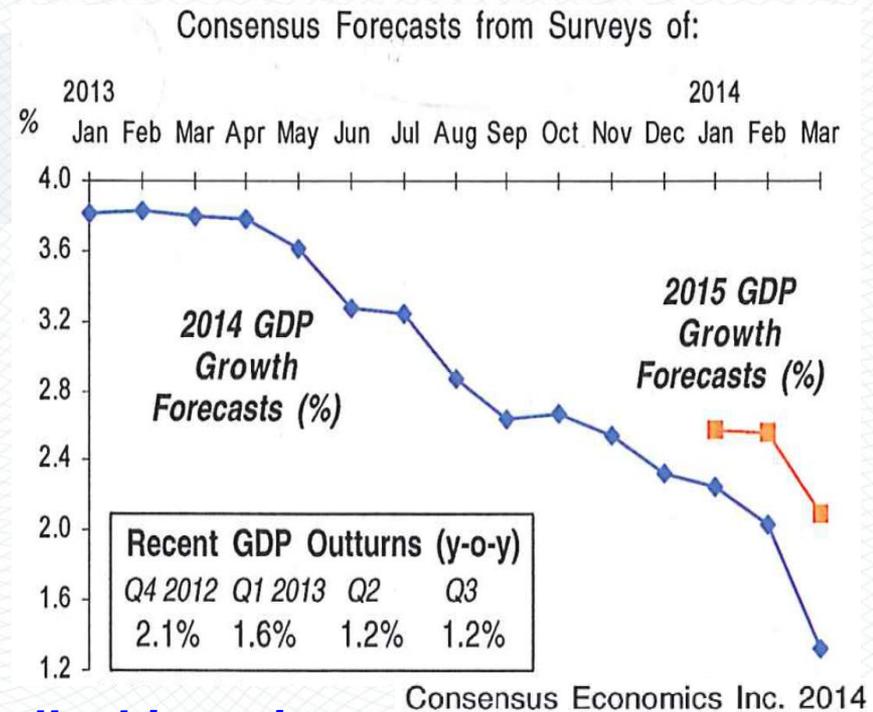
Tuonti ei kasva/vähenee hieman 2014, kasvaa sitten **pari/muutaman % per v.**

Pidemmällä aikavälillä ainakin joitakin vuosia talouden nykyisellä järjestelmällä BKT kasvaa **2–3 %** vuodessa.

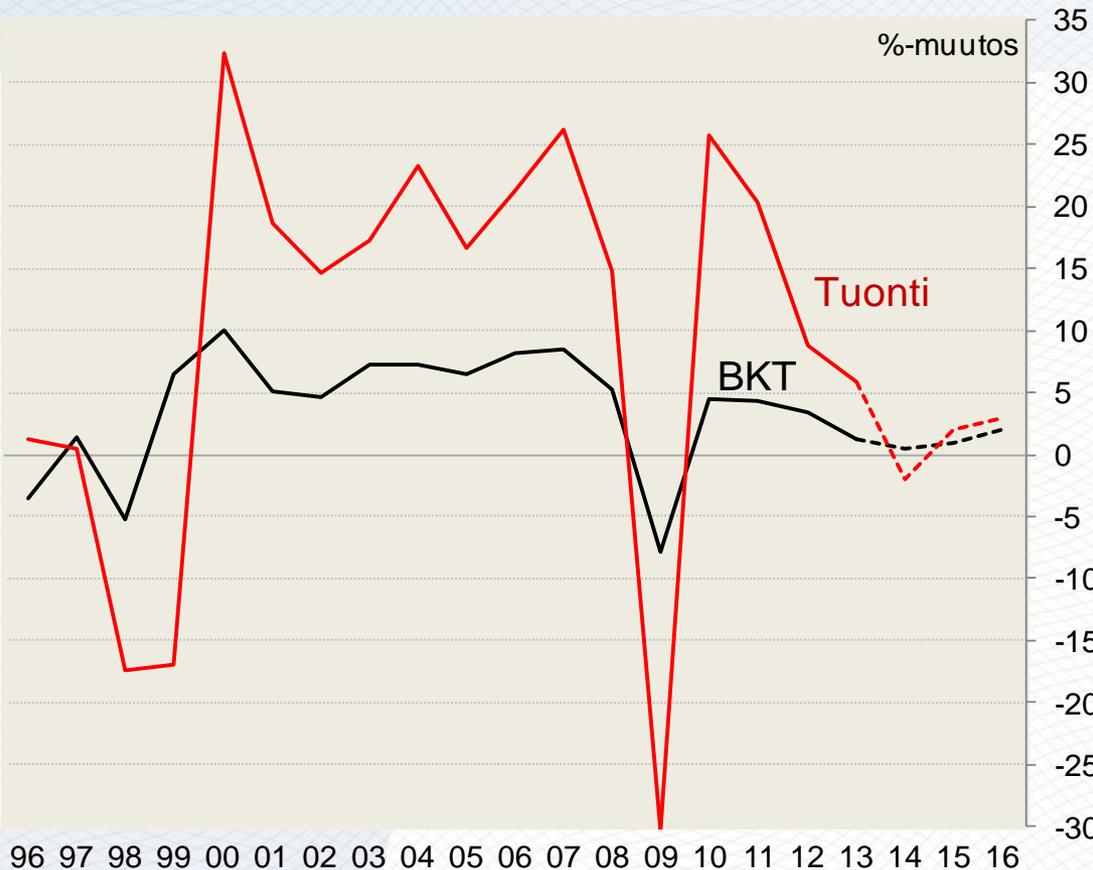
Pari ennustetta: BKT kasvaa tästä alkaen noin **2 %** vuodessa.

Venäjän johto "haluaisi" kasvua 5 % vuodessa.

Kaikki: Helpon kasvun aika, joka perustui öljyn hinnan ja muiden vientihintojen, työllisyyden ja tuotantokapasiteetin käyttöasteen nousuun, on ohi.

BOFITin ennuste 2014–16, maalisk. 14

BKT ½, 1, 2

Lähtökohta: Kasvu on trendikasvu, jos öljyn hinta ei muutu; trendi hidastunut, on $\approx 2\%$ (malli), jos talouden järjestelmäuudistus ei riipeydy.

Nyt: Maailma elpyy, öljyn hinta laskee hieman (-10 %, futuurit).

Krim (markkinareaktiot ja pakotteet rajallisia; kuitenkin yksityiset investoinnit↓ 2014)

Tuonti -2, 2, 3

Lähtökohta: tuonnin muutos, kun BKT muuttuu (tuontialttius)?
ruplan reaalikurssi?

Nyt myös: **Krim** (rupla↓ reilusti 2014)

Ennusteessa **riskejä** merkittävästi:

Krim, etenkin vaikutus investointeihin; maailmantalous ja -kauppa, öljyn hinta.

Venäjän valtiontalouden tulot (→ kulutus), ruplan jyrkät heikkenemiset (→ inflaatio, kulutus, tuonti). *Rajallisia elvytystoimia on.*

Laajempaa elvytystä valtiontalouden ja valtionpankkien avulla?

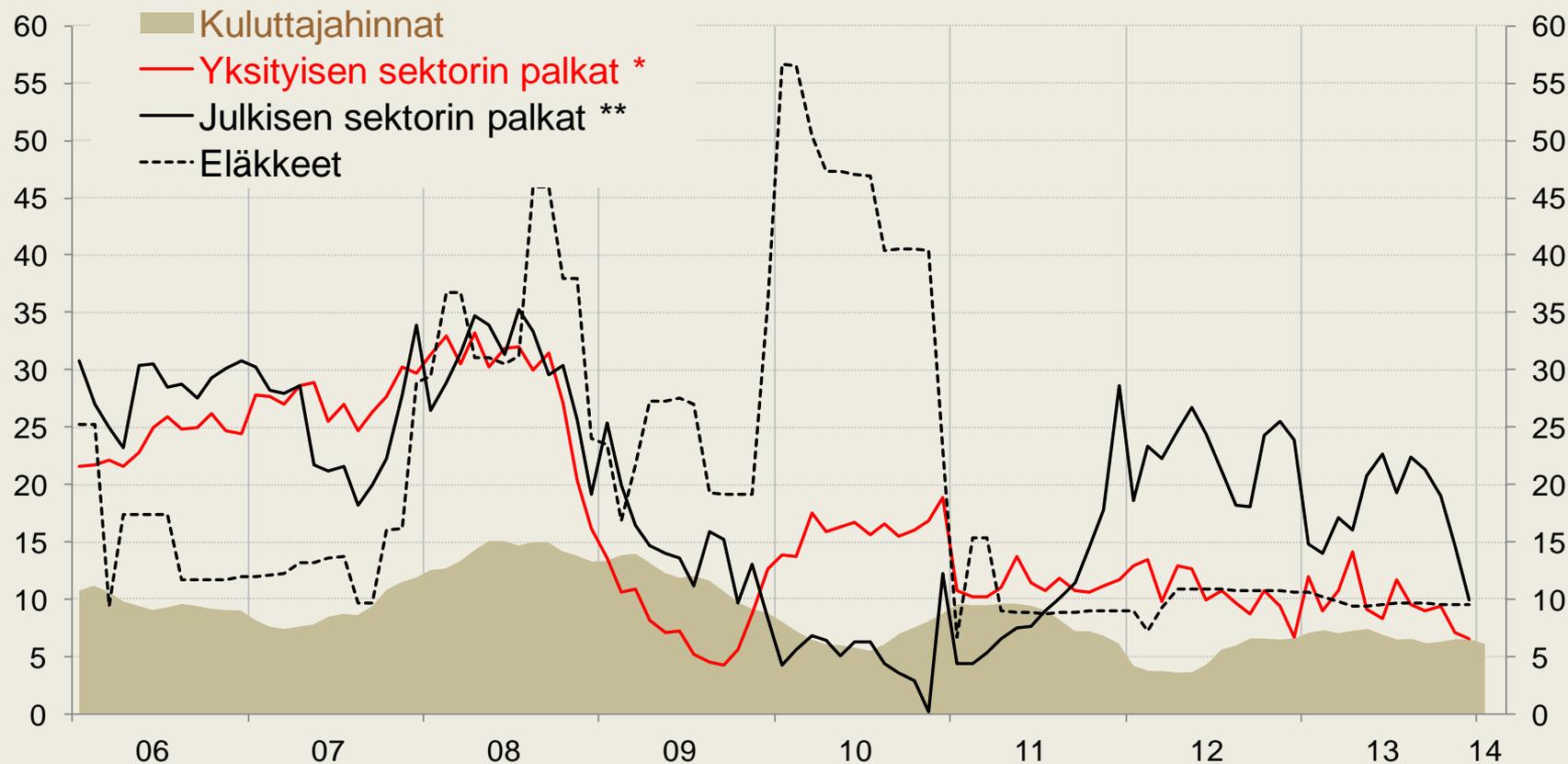
Taustamateriaalia

Yksityinen kulutus

Palkat (tilastoidut), eläkkeet, hinnat

%-muutos edellisen vuoden vastaavasta kuukaudesta

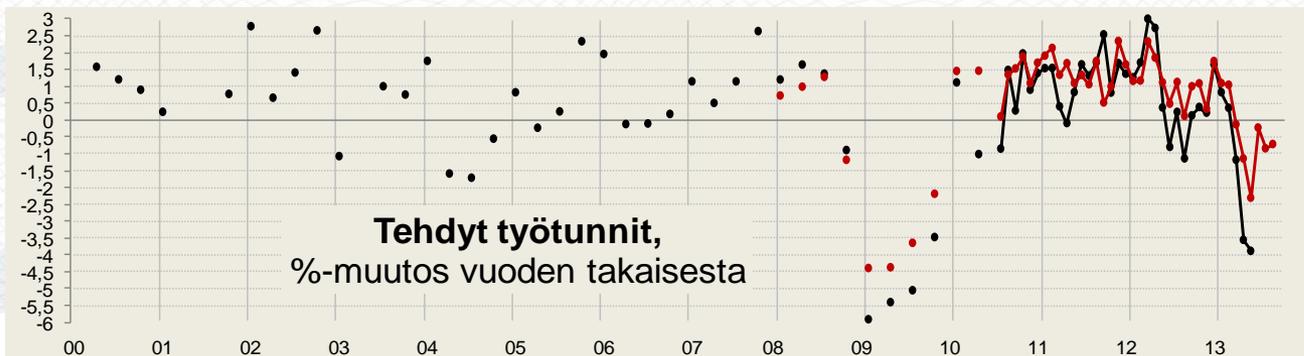
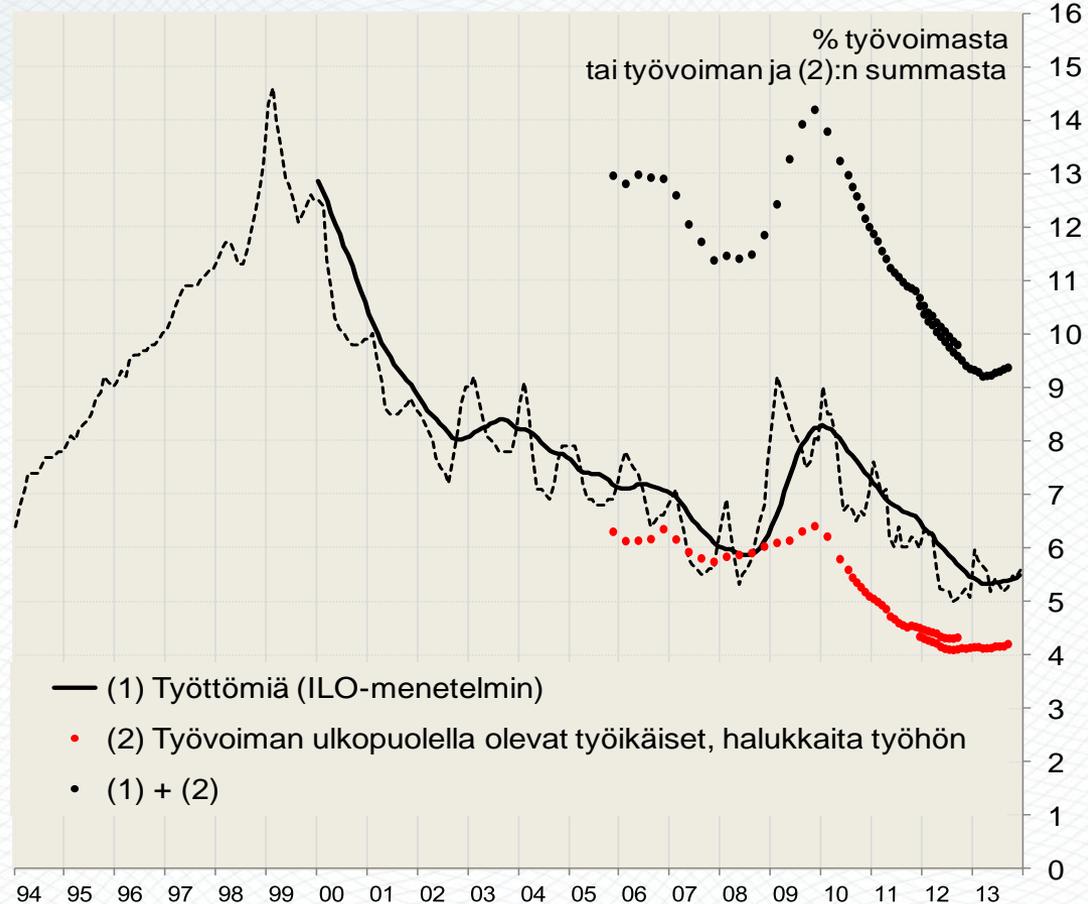
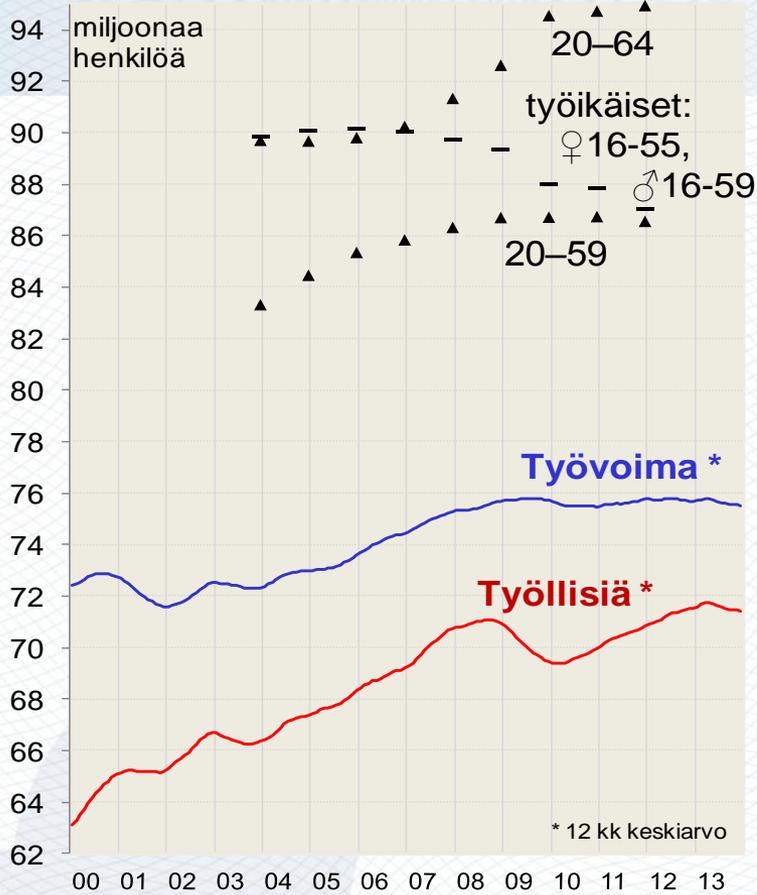

* Työntekijöiden määrällä painotettu palkkojen keskiarvo - alat: maatalous, kaivannaisteollisuus, jalostava teollisuus, sähkön, kaasupolttoaineen ja veden tuotanto ja jakelu, rakentaminen, kauppa, kuljetukset ja viestiliikenne, ja kiinteistötoiminta (niillä yksityisen sektorin työntekijöiden osuus oli 88 % vuonna 2009, ja heidän osuutensa kaikista yksityisen sektorin työntekijöistä oli 91 %).

** Työntekijöiden määrällä painotettu palkkojen keskiarvo - alat: hallinto, koulutus ja terveydenhoito (niillä julkisen sektorin työntekijöiden osuus oli 94 % vuonna 2009, ja heidän osuutensa kaikista julkisen sektorin työntekijöistä oli 66 %).

Lähde: Rosstat

Työllisyys

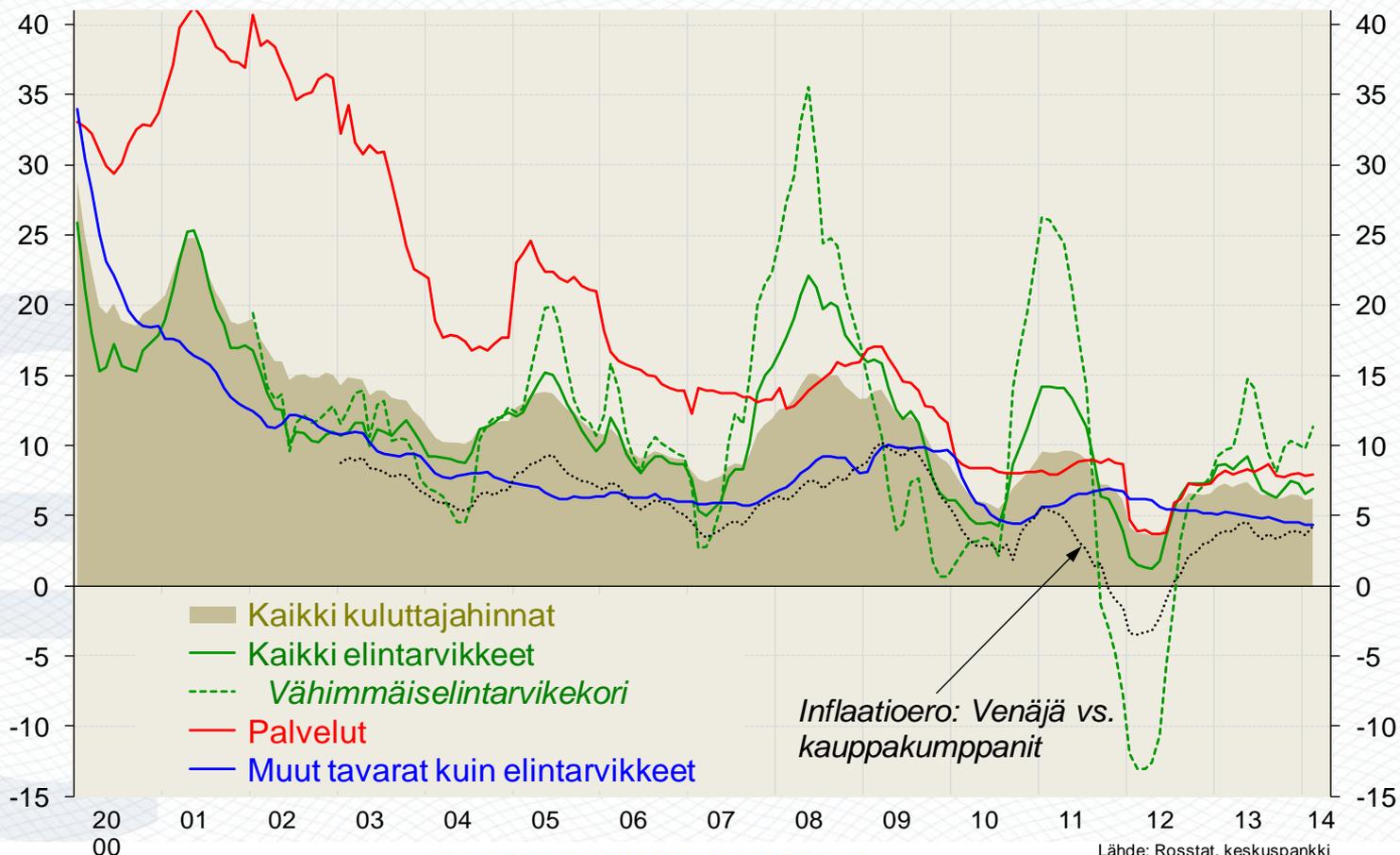

Yksityinen kulutus

Inflaatio hidastunee mm. ruflan joustavuuden lisääntyttyä,
aika ajoin voi tulla vaihteluja
(ruoka, viranomaisten/vallanpitäjien säätelämät hinnat)

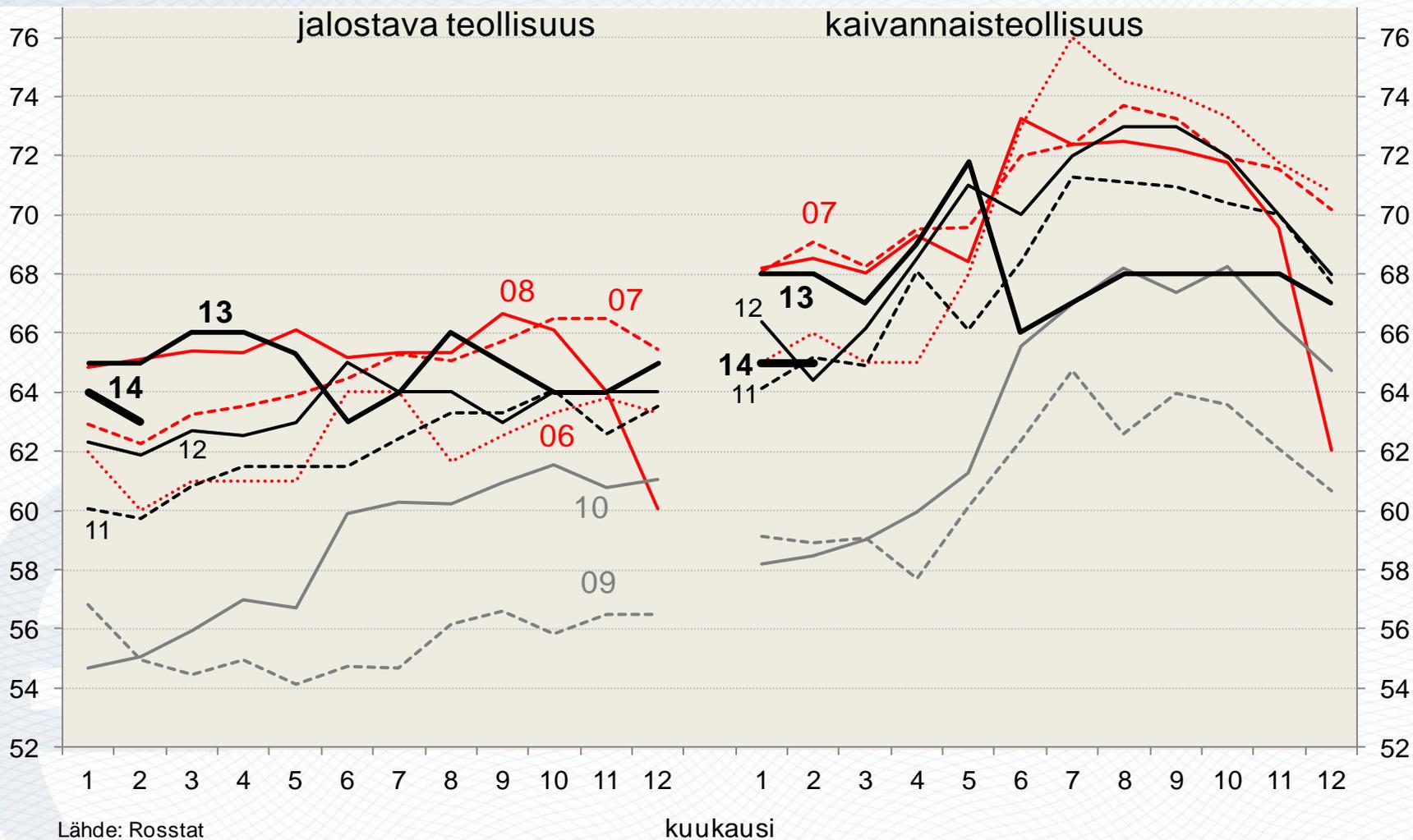
Kuluttajahinnat

%-muutos edellisen vuoden vastaavasta kuukaudesta
(viimeinen = helmi 14)

Investoinnit

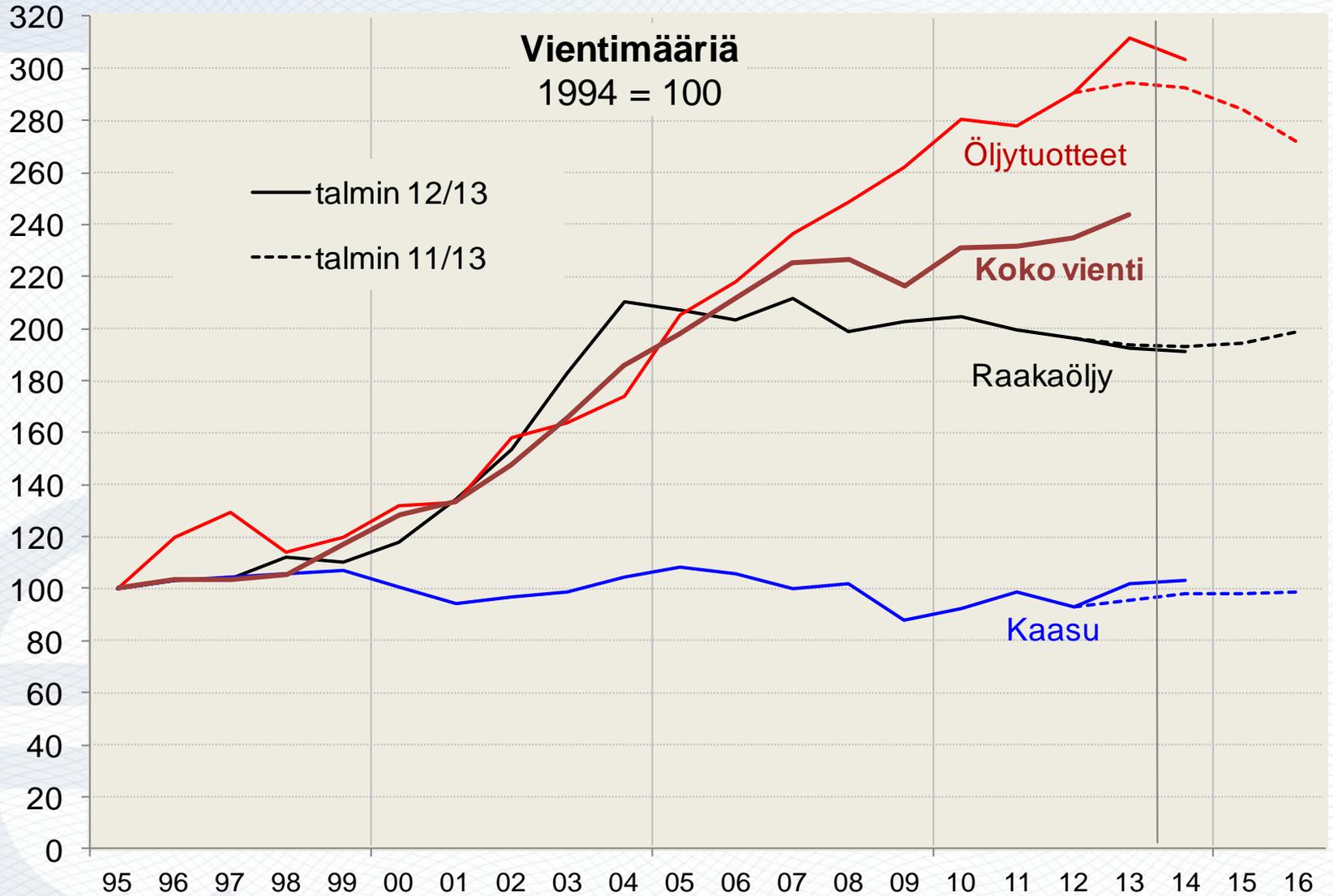
Kapasiteetin käyttöaste, %

Lähde: Rosstat

kuukausi

Vienti

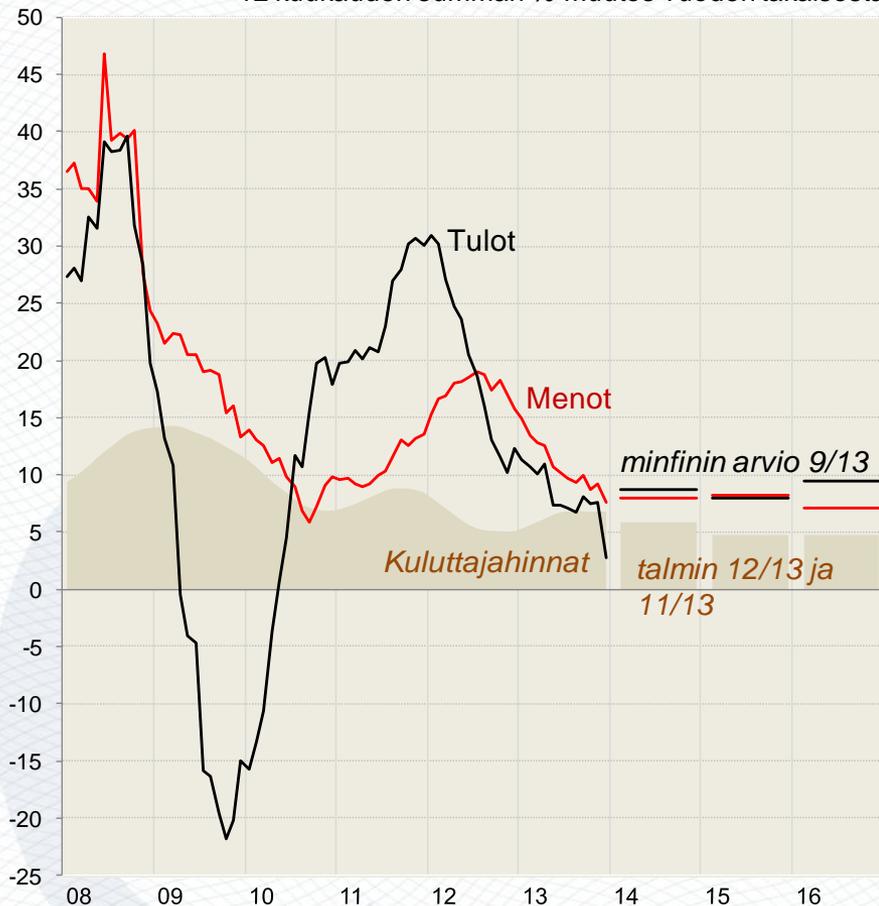

Kapea elvytyssuunnitelma (kesä 2013 ...): yksittäisiä tukitoimia, energian hintojen jäädytys / noston rajoittaminen 2014, valtiolta megahankeluottoja

Valtiontalous pyritään pitämään varsin vakaana, menopaineita on..

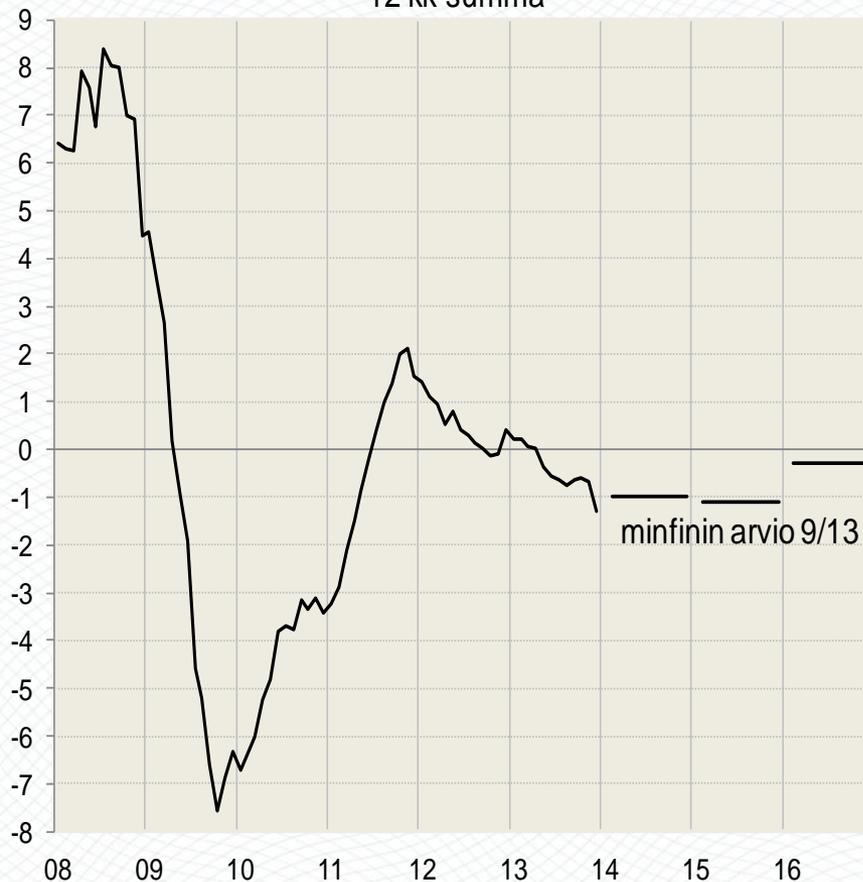
Valtiontalouden tulot ja menot

12 kuukauden summan %-muutos vuoden takaisesta

Valtiontalouden vaje

12 kk summa

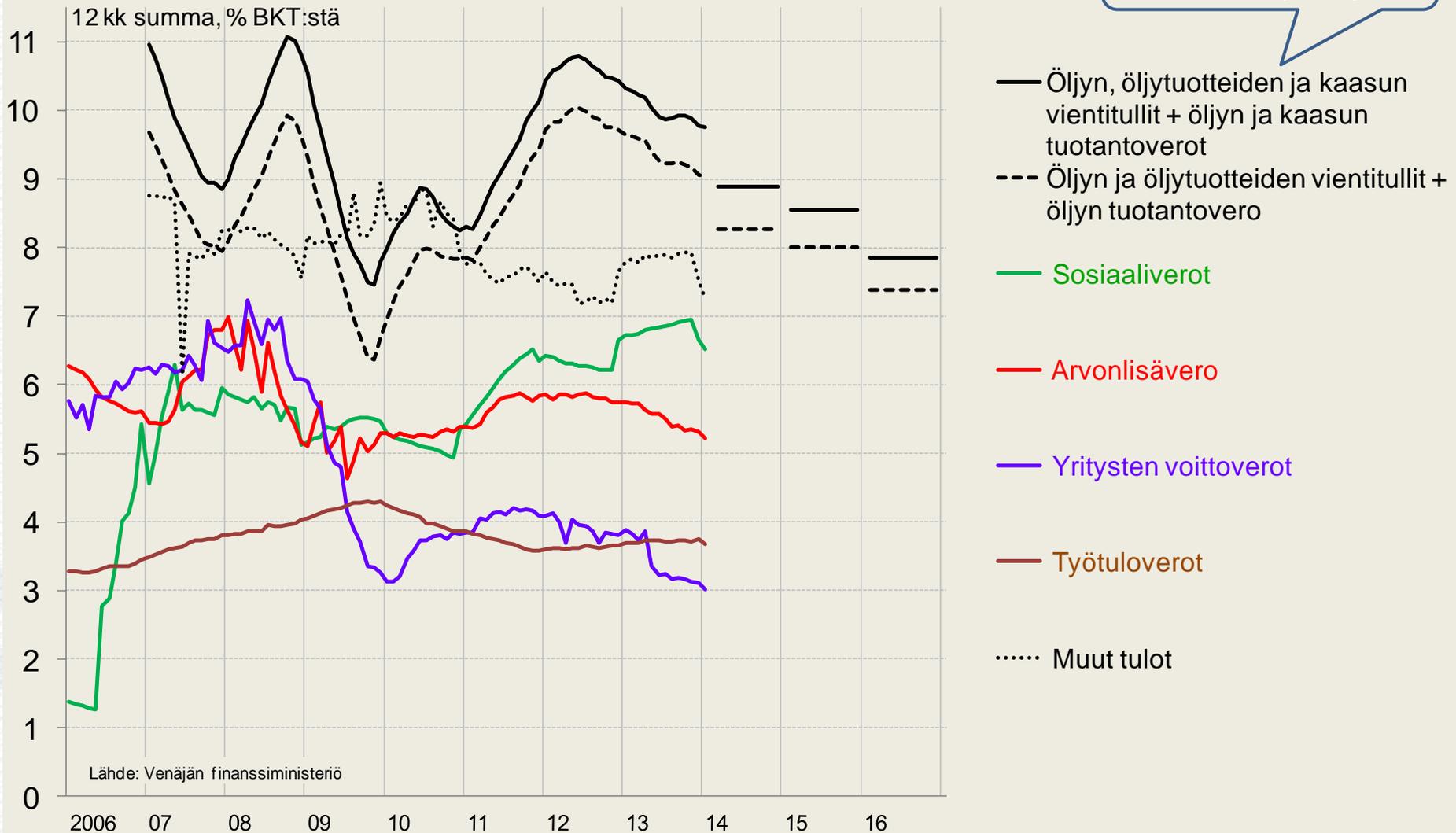

Valtion velka runsaat 10 % BKT:stä, kahdessa vararahastossa <10 %

Valtiontalous varsin riippuvainen öljystä ja kaasusta

Valtiontalouden suurimmat tuloerät (fедераatio, alueet ja kunnat sekä valtion sosiaalirahastot)

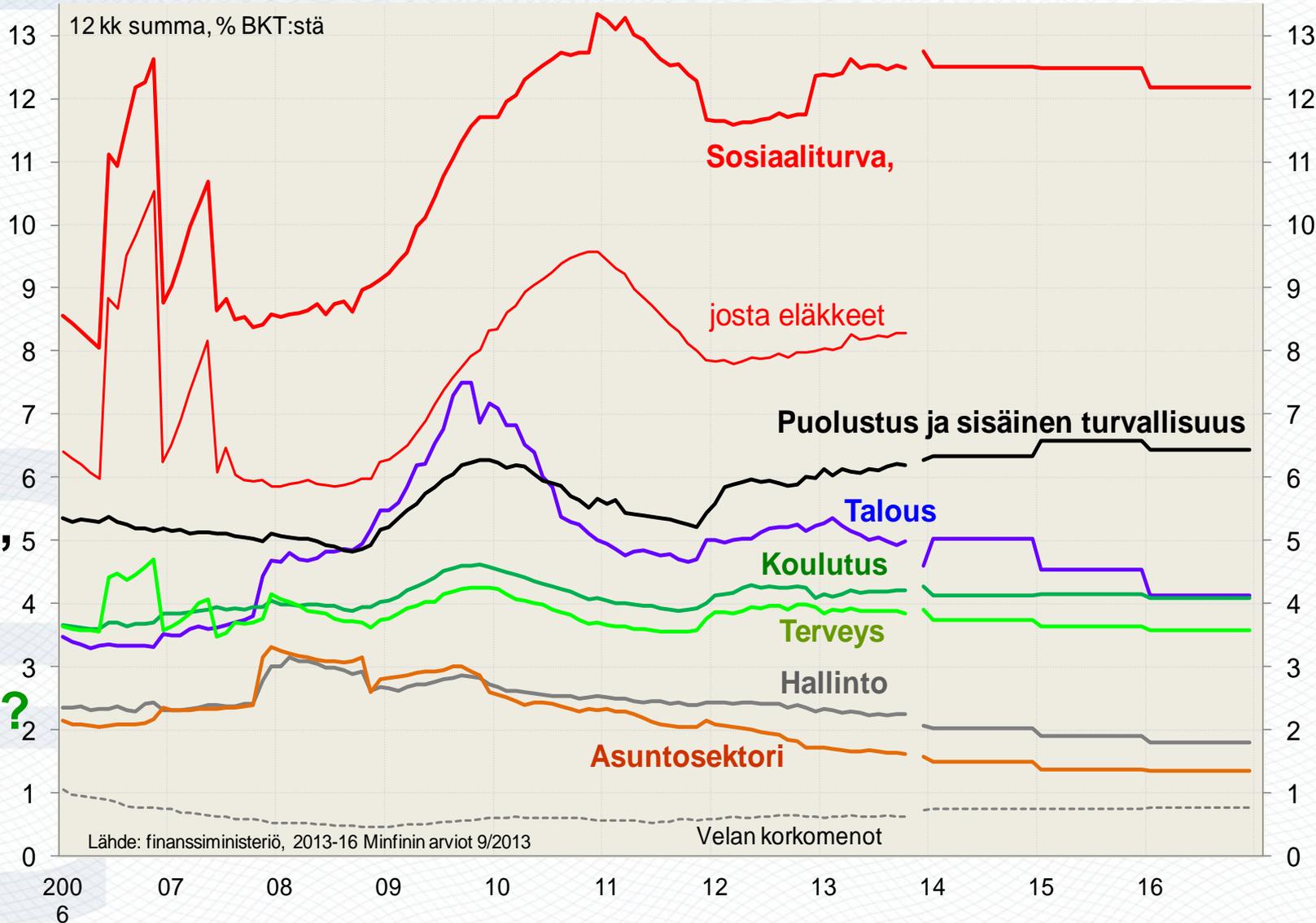
28 % valtiontalouden tuloista (2013)

Valtiontalouden suurimmat menoerät

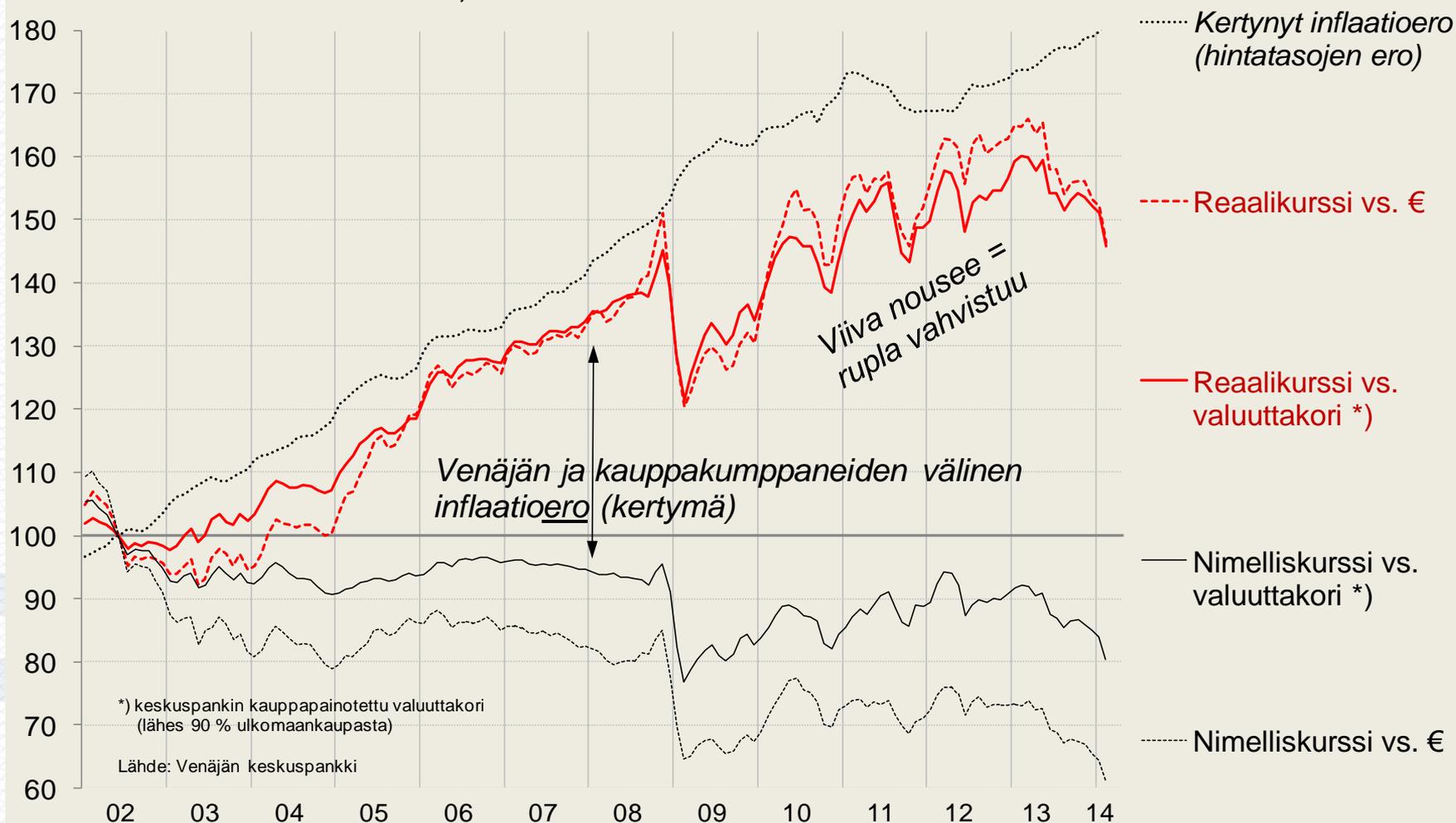
(federaatio, alueet ja kunnat sekä valtion sosiaalirahastot)

Valtion menot: sos, pol, voima-kehityslohkoille?

Kohti ruplan kellutusta (tavoite 2015), ruplan tukioistoja 2013–14

Ruplan nimellis- ja reaalikurssi 2002 = 100, viimeinen = helmi 14

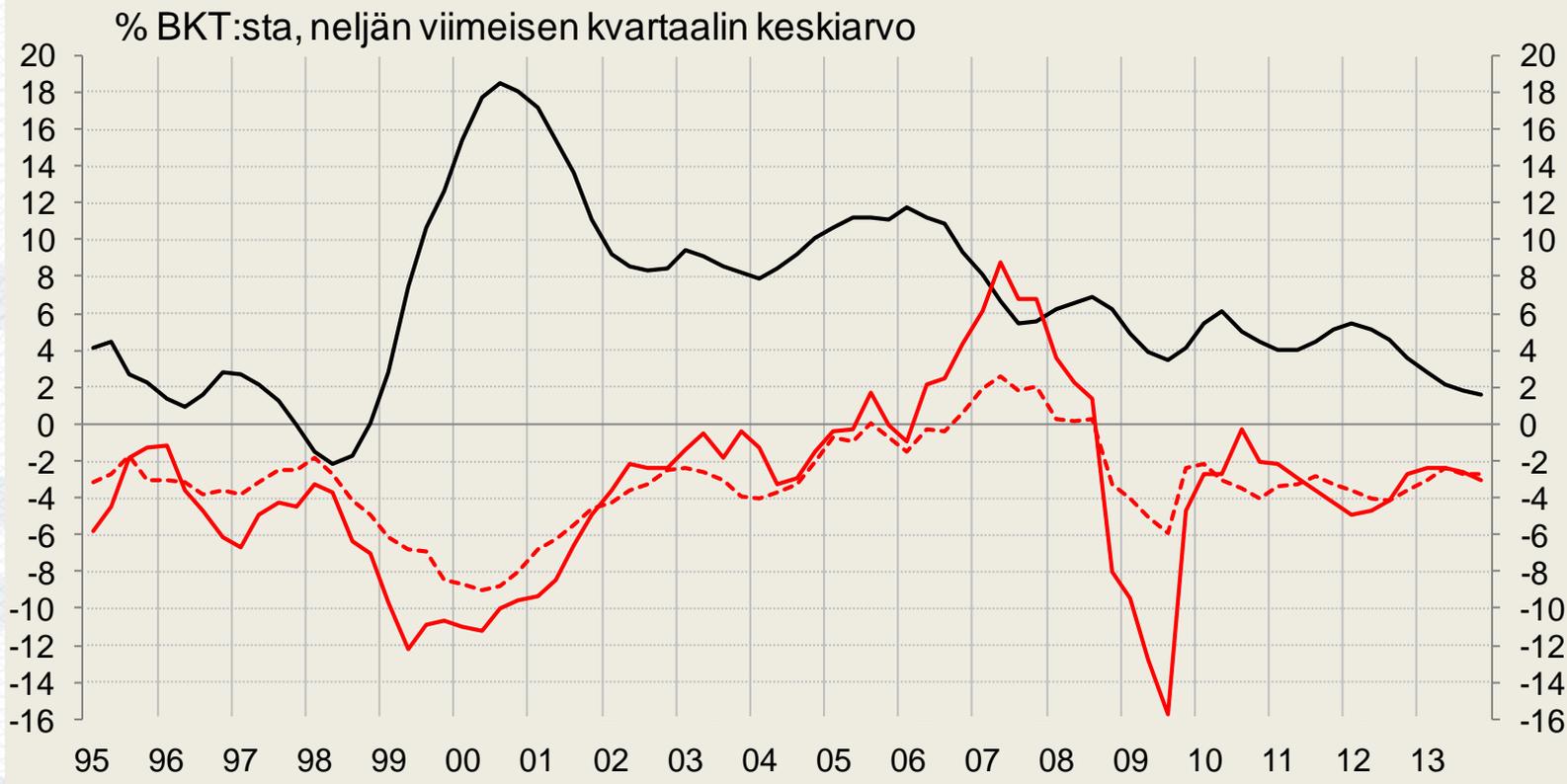
Paineet ruplan kurssiin jatkossakin todennäköisesti jossain määrin alaspäin

Maksutase:

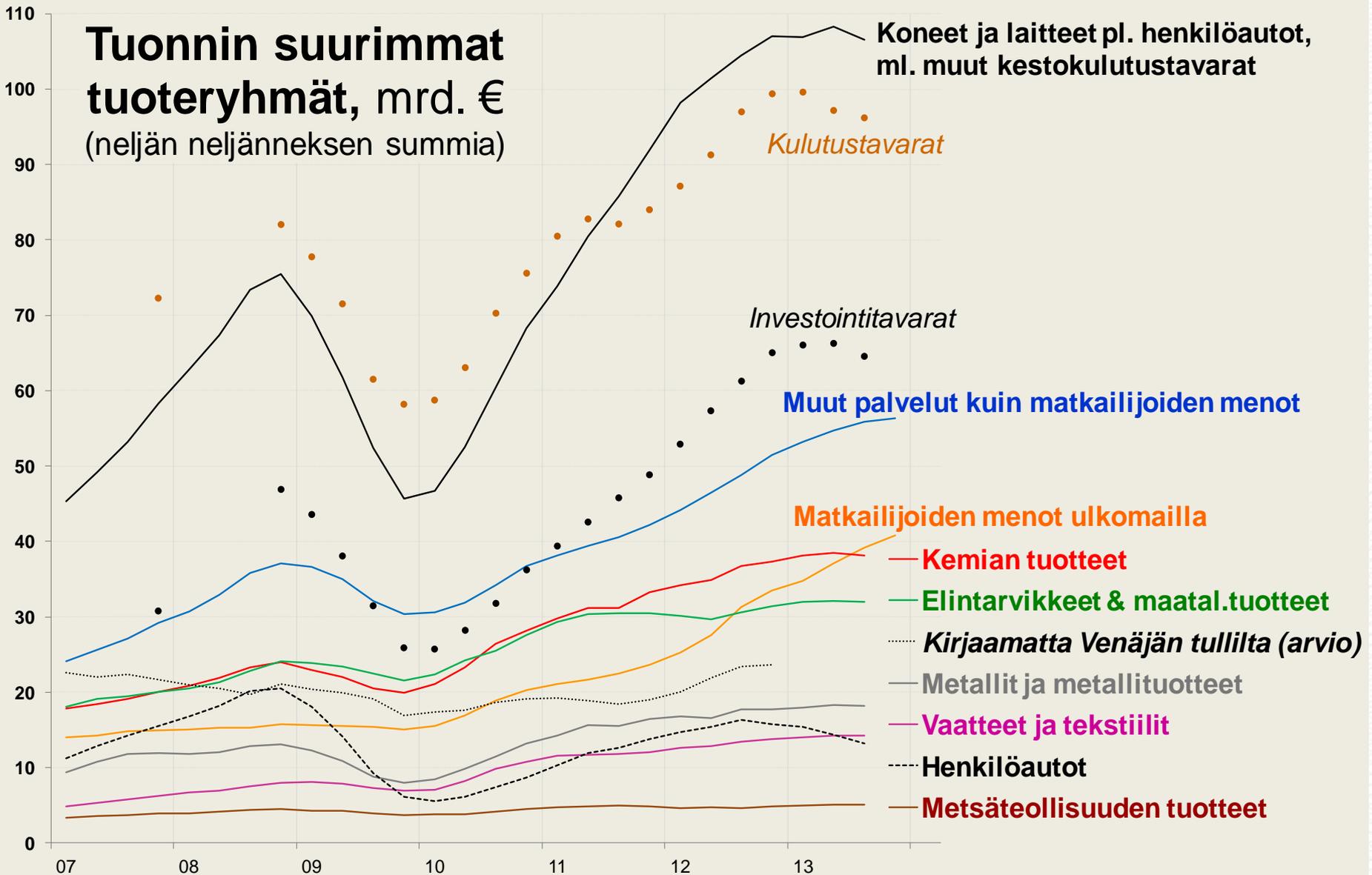
— Vaihtotase

— Rahoitustaseen yksityinen sektori + virhe-erä

- - - - Yrityssektori (ylläoleva pl. pankit ja käteisvaluuttavarojen muutos)

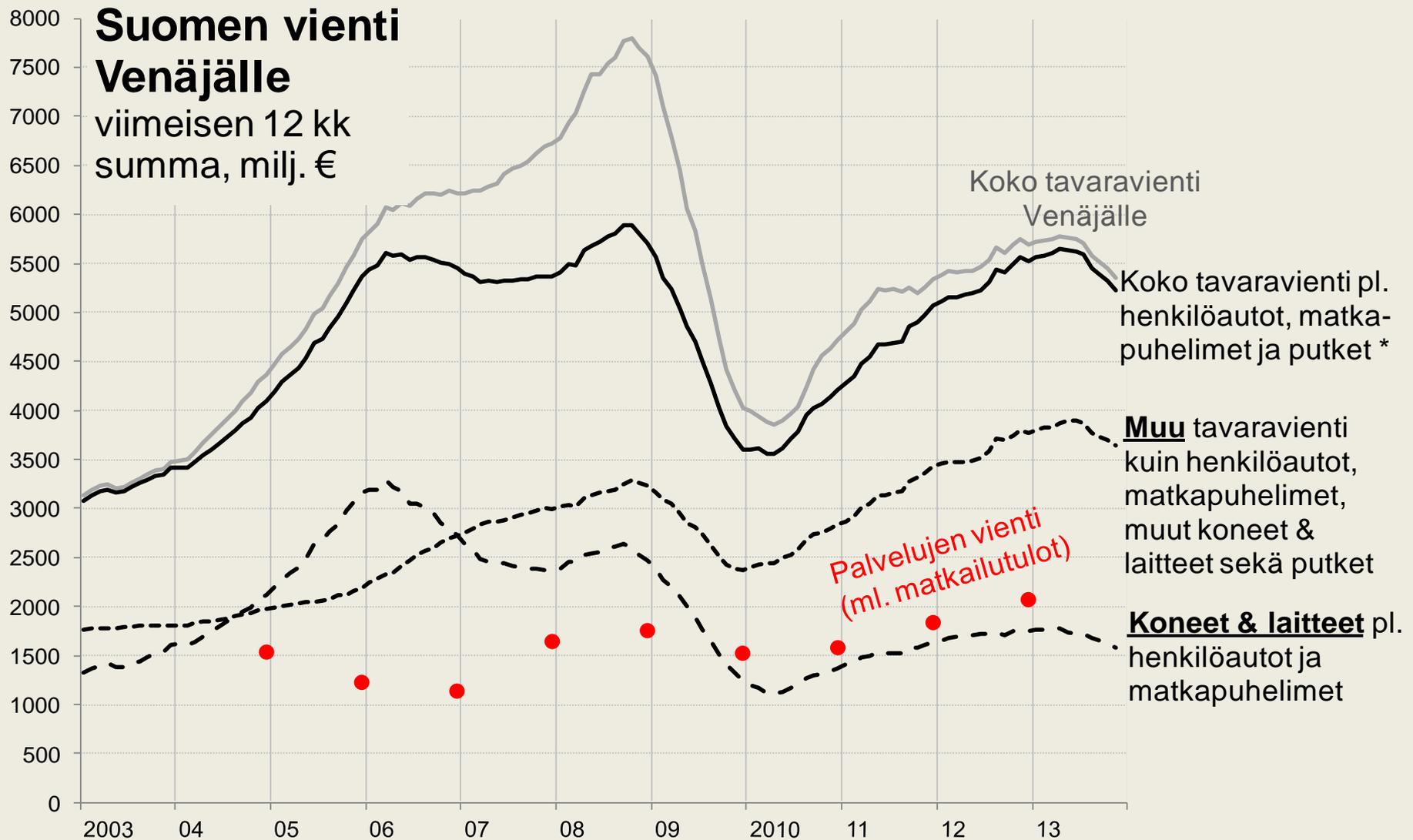

Venäjän markkinat

Lähteet: Venäjän tulli ja keskuspankki, BOFIT

Suomen vienti Venäjälle – kasvu taittunut

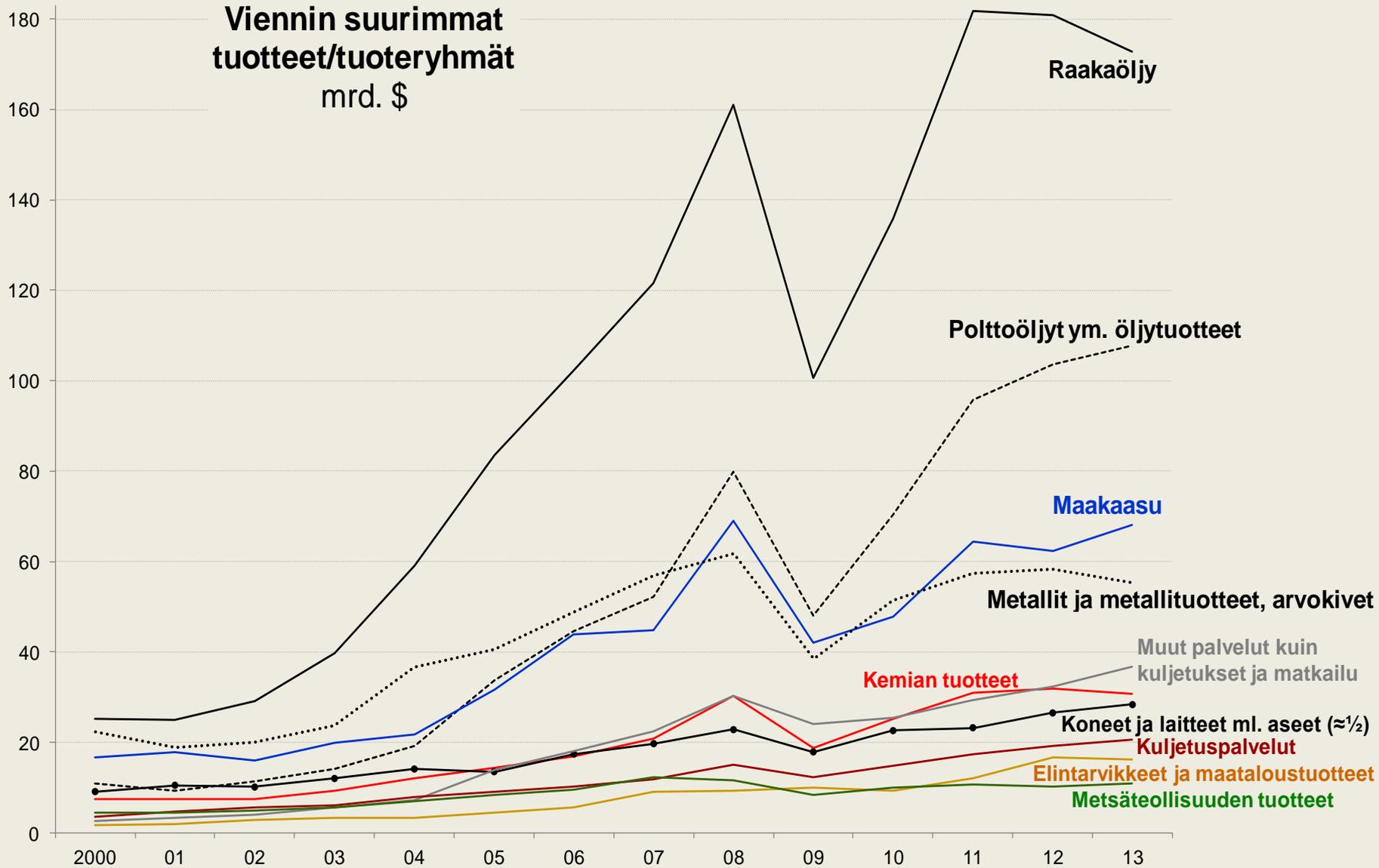

Lähde: Suomen tullit

* eli pl. keskeiset tavarat, jotka ovat lähinnä jälleenvietyjä tavaroita

Vienti = testi

Viennin suurimmat tuotteet/tuoteryhmät
mrd. \$

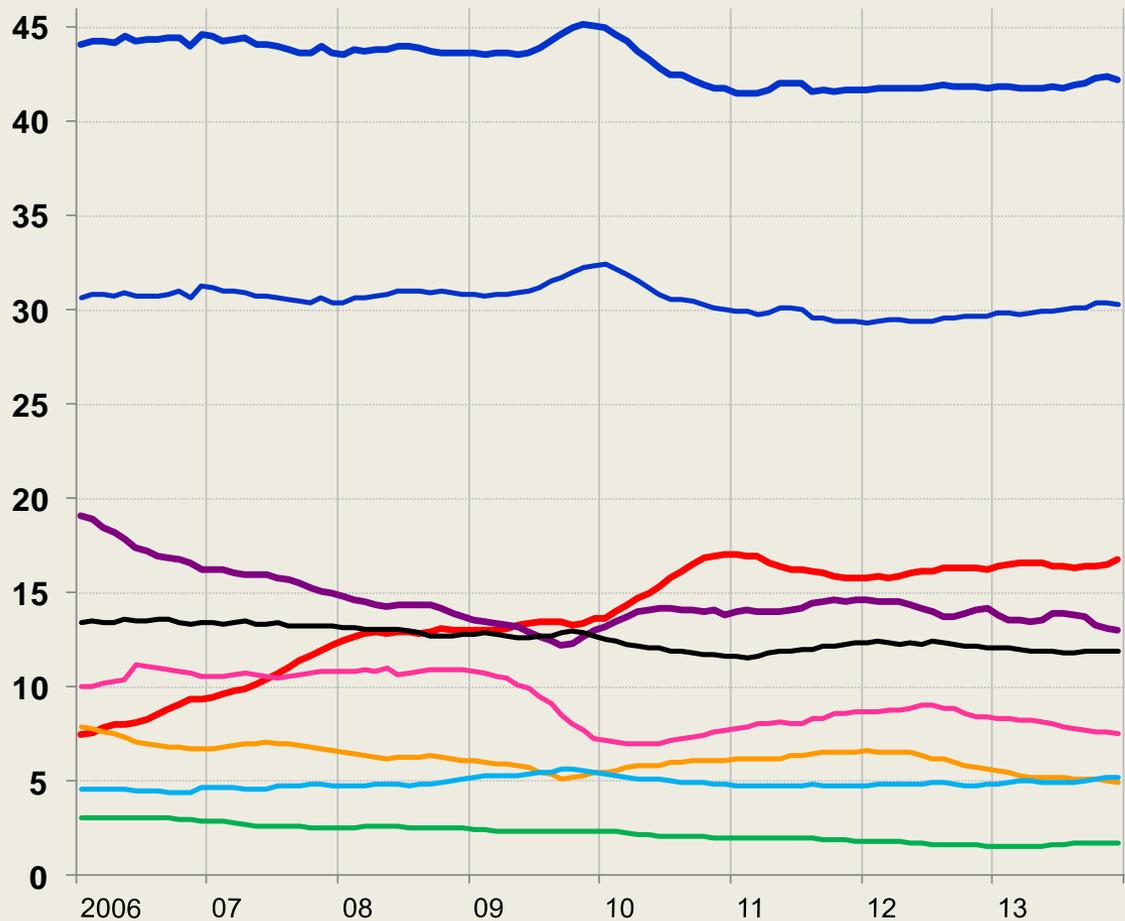
Lähteet: Venäjän tulli ja keskuspankki

Venäjä & muu maailma – avautumis-/integroitumisprosessia, vähitellen

Venäjän tuonti:
suurimpien maaryhmien ja eräiden maiden osuuksia
 % (12 kuukauden keskiarvo)

WTO
 elokuu 2012

OECD v. XX

— EU ...vapaakauppaan v.XX

— EU pl. Saksa

— Kiina

— IVY-maat tulliliitto (3+x maata), vapaakauppasopimus

— Saksa

— Japani ja Korea

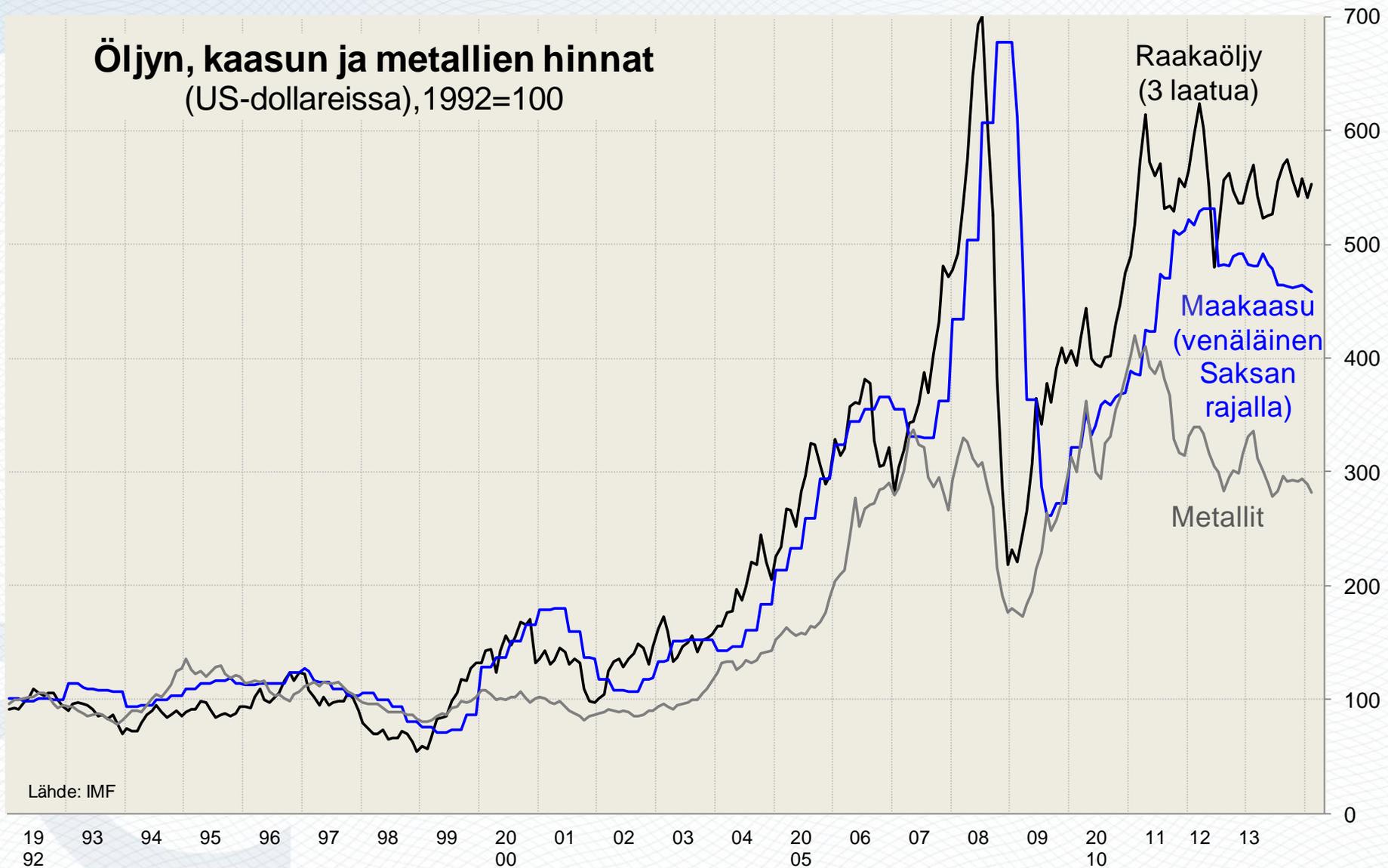
— Ukraina IVY-vapaakauppasopimuksessa, ei tulliliittoon?

— USA

— Suomi

Lähde: Venäjän tulli

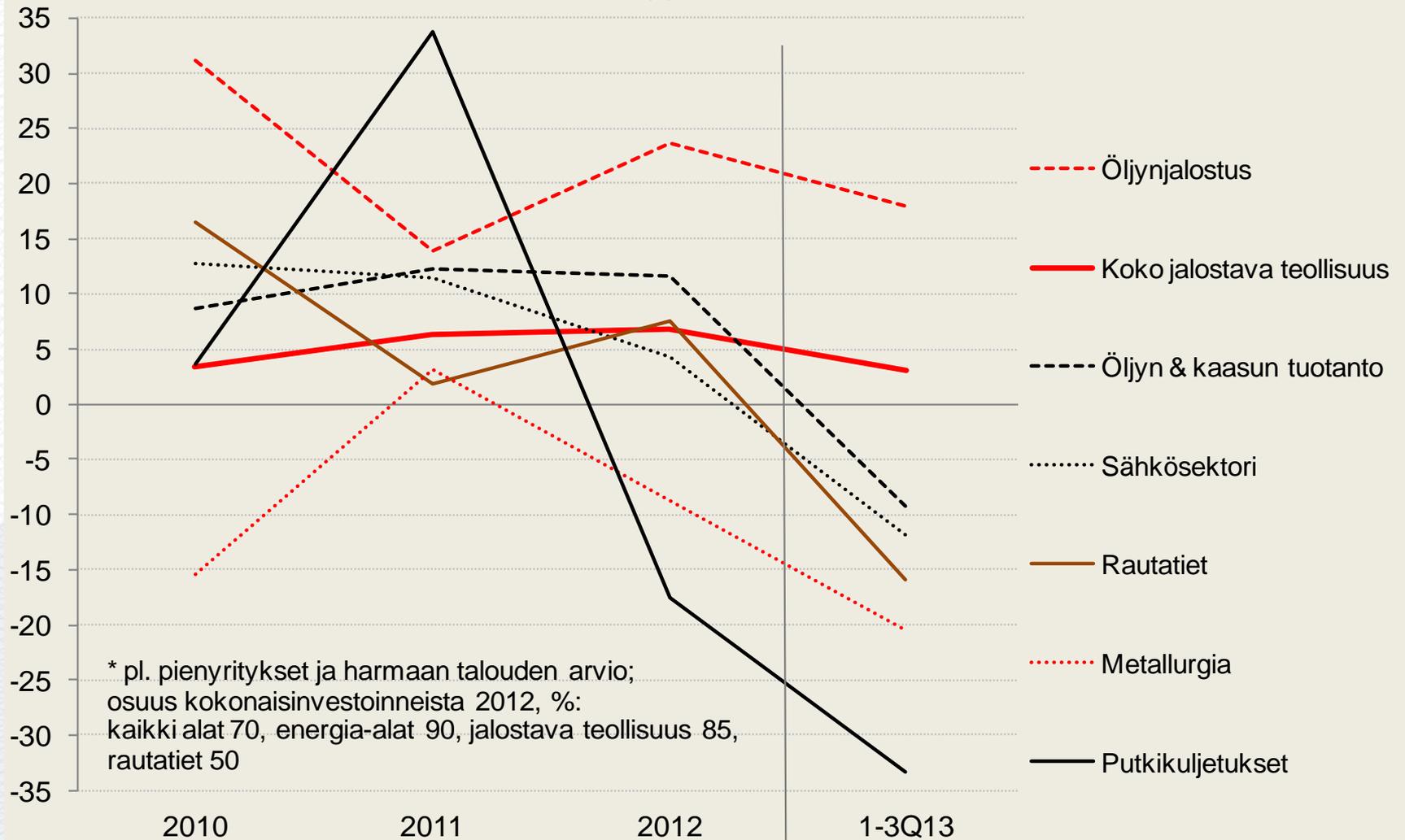
Öljyn, kaasun ja metallien hinnat (US-dollareissa), 1992=100

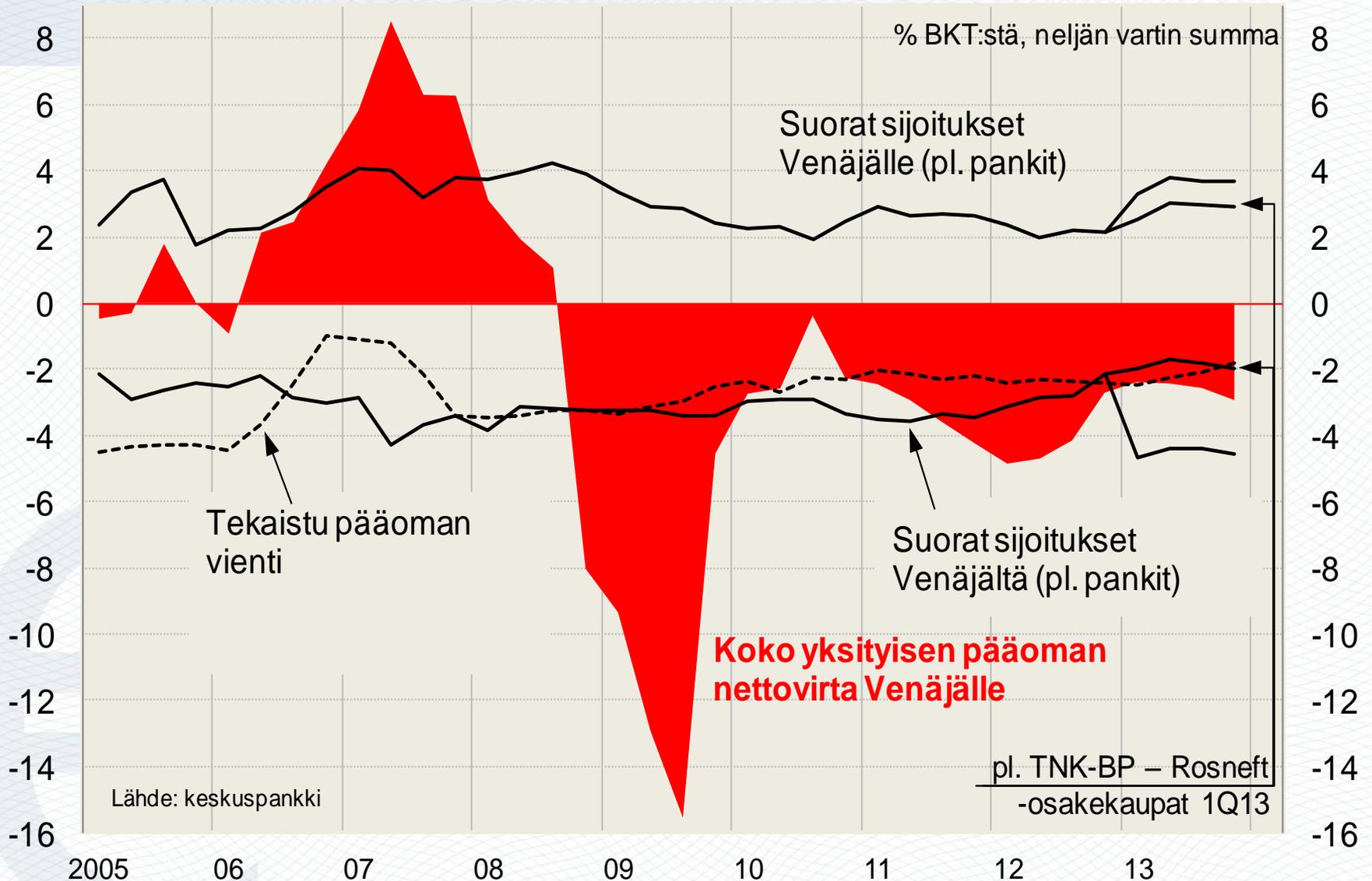
Lähde: IMF

Investoinnit

Investoinnit *, volyymin %-muutos

Venäjä ei oikein pääoman suosiossa

Rupla

mrd. RUB

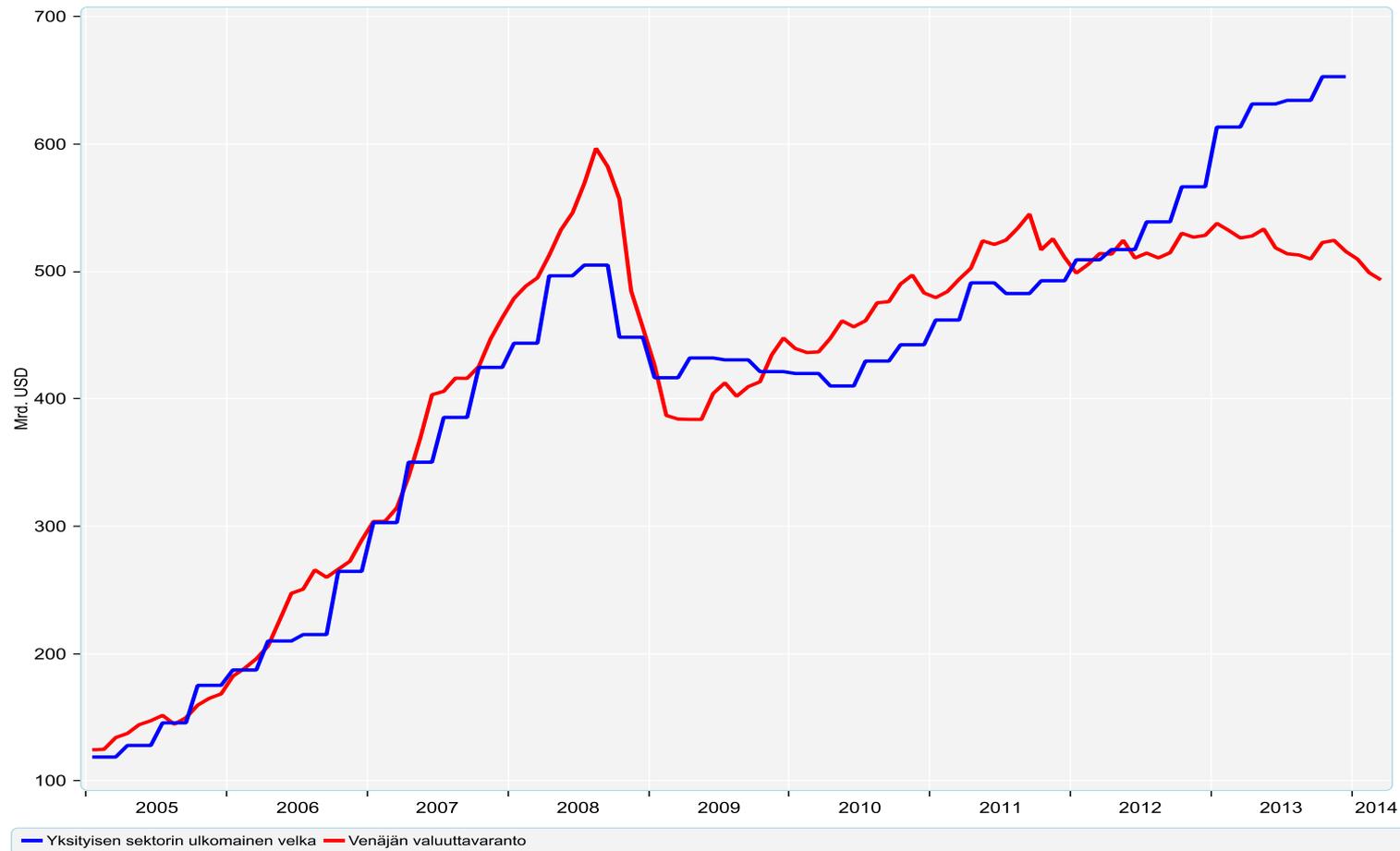
senttiä

Lähde: keskuspankki

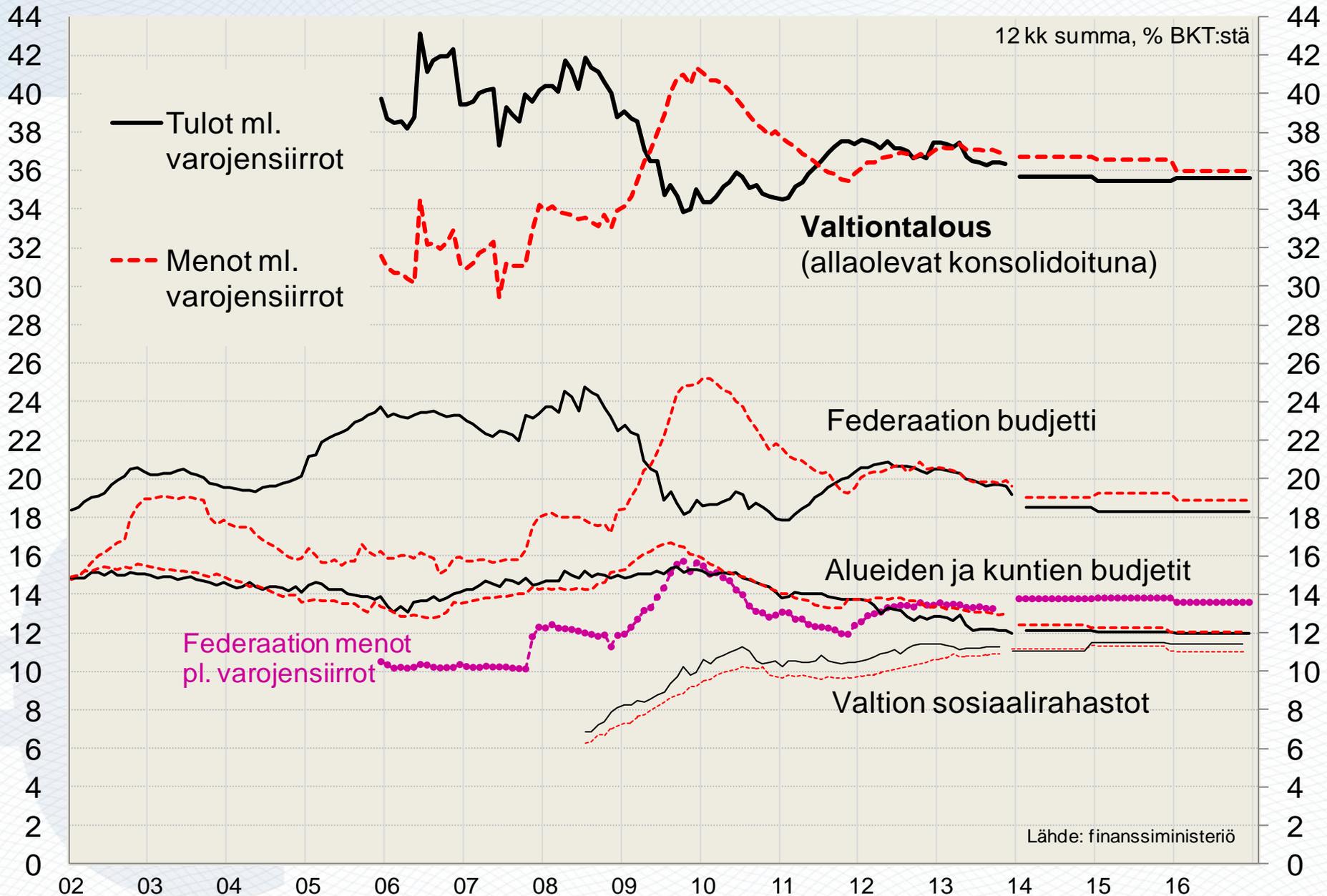
Venäjän valuuttavaranto ja yksityisen sektorin ulkomainen velka, mrd. USD

Venäjän valuuttavaranto ja yksityisen sektorin ulkomainen velka, mrd. USD

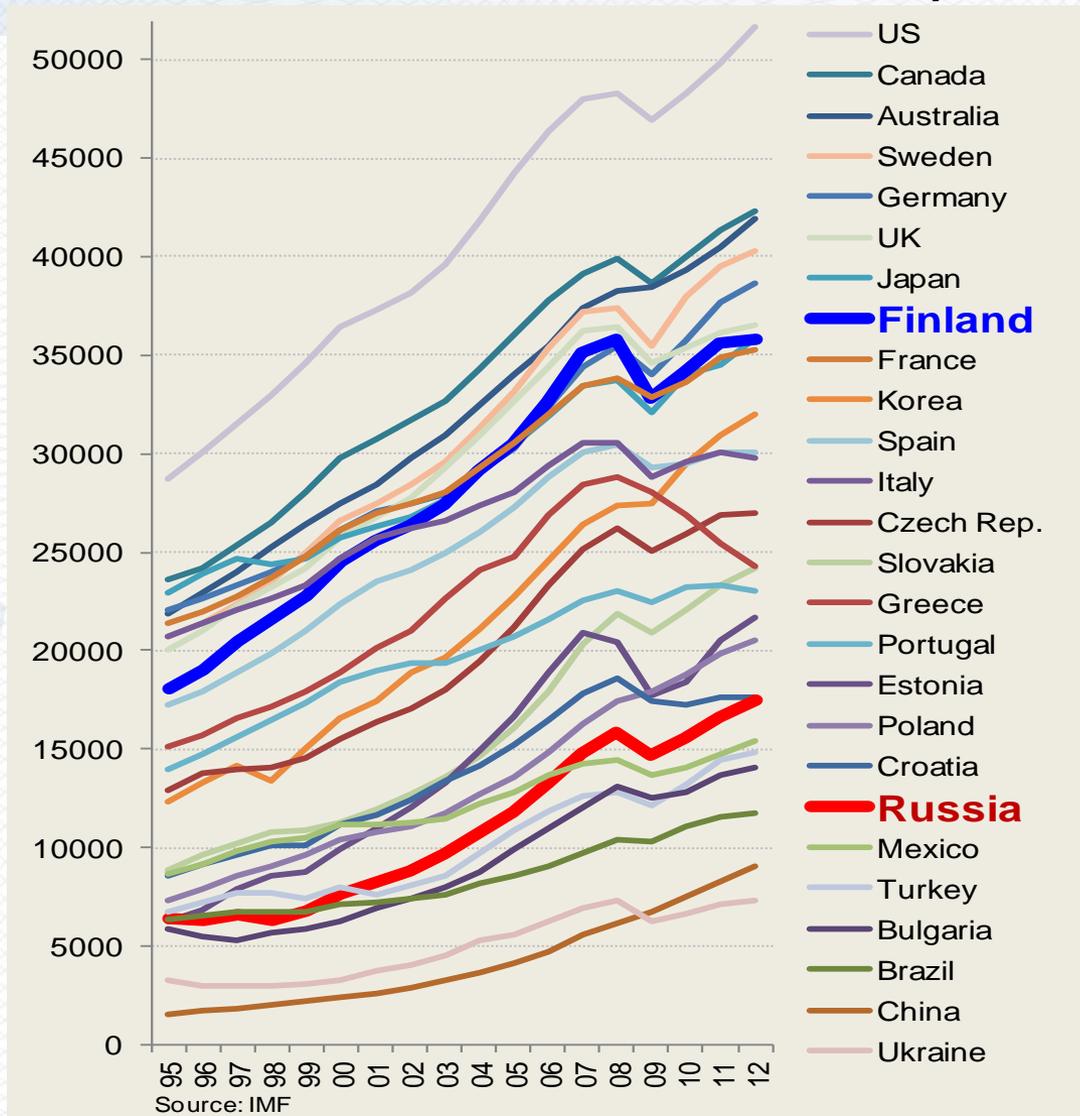

Lähde: Venäjän keskuspankki

Valtiontalouden eri tasojen tulot ja menot

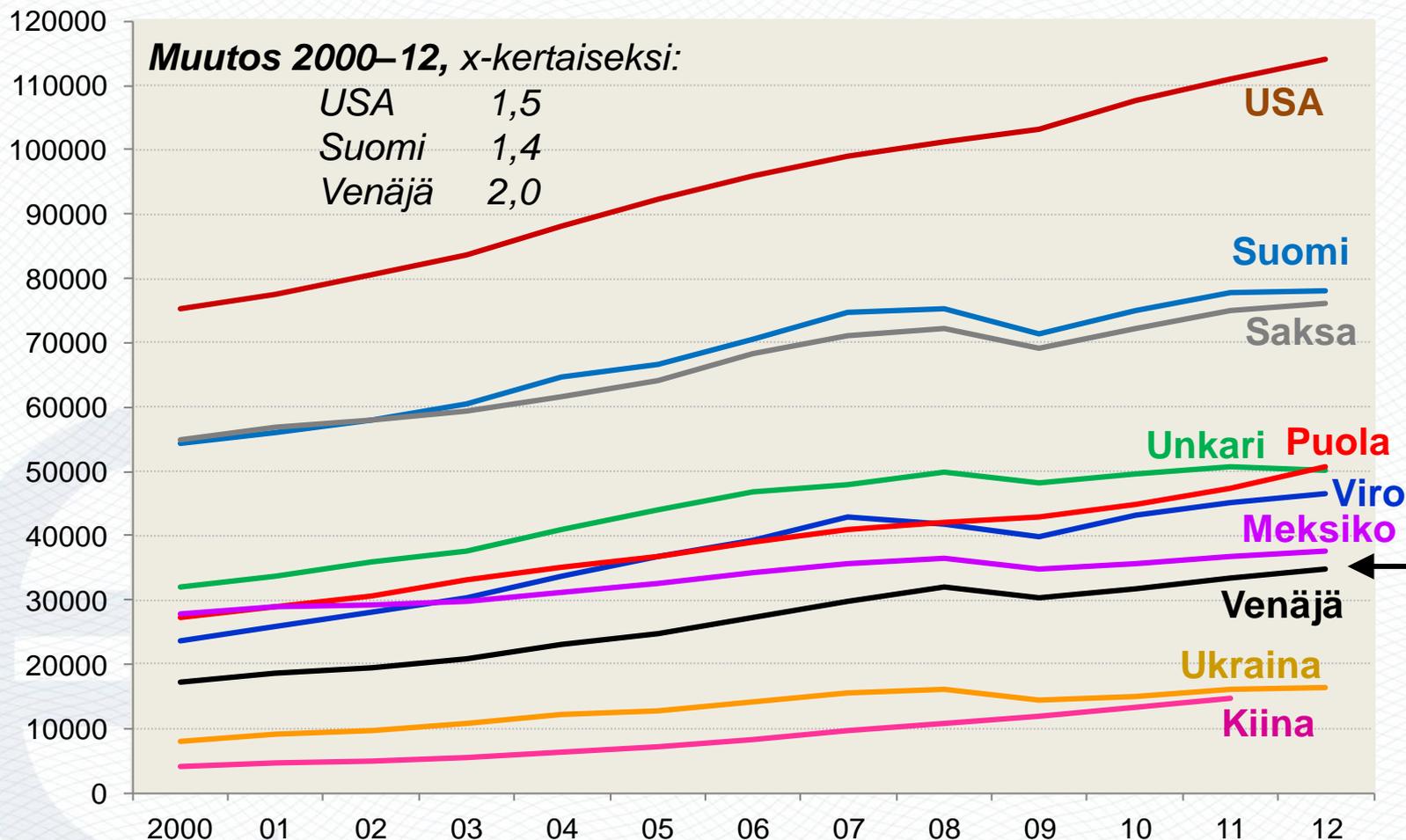

BKT asukasta kohden, ostovoimakorjattuna (eli erot maiden hintatasoissa otettu huomioon) \$

Työvoima vähenee, tuottavuus?

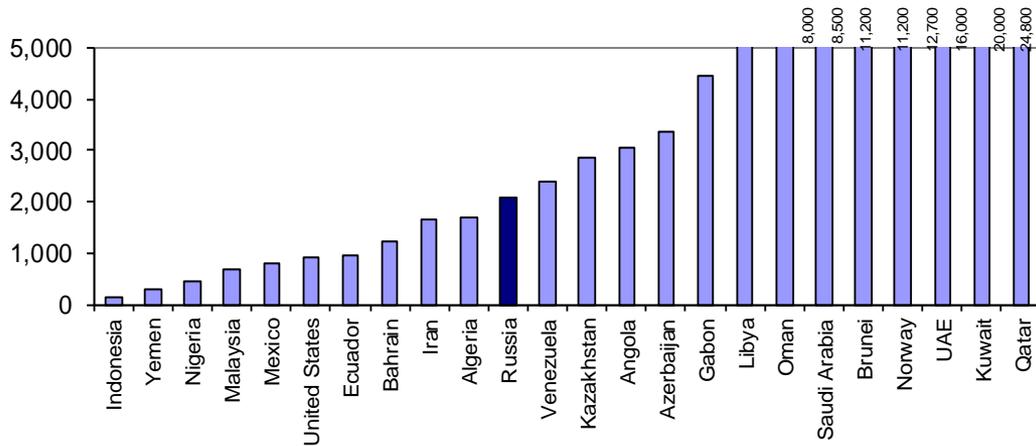
BKT (ostovoimakorjattu) työntekijää kohden, \$

Lähde: IMF

Talouden monipuolistumistarve

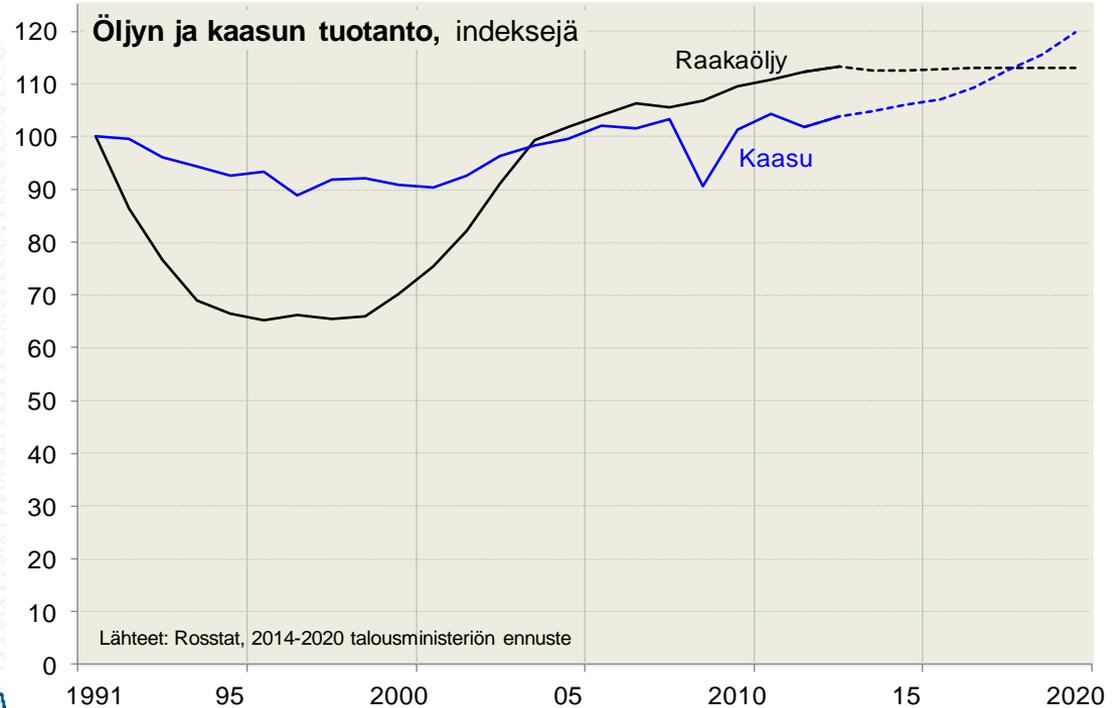
Value of Produced Oil per Capita (US\$)

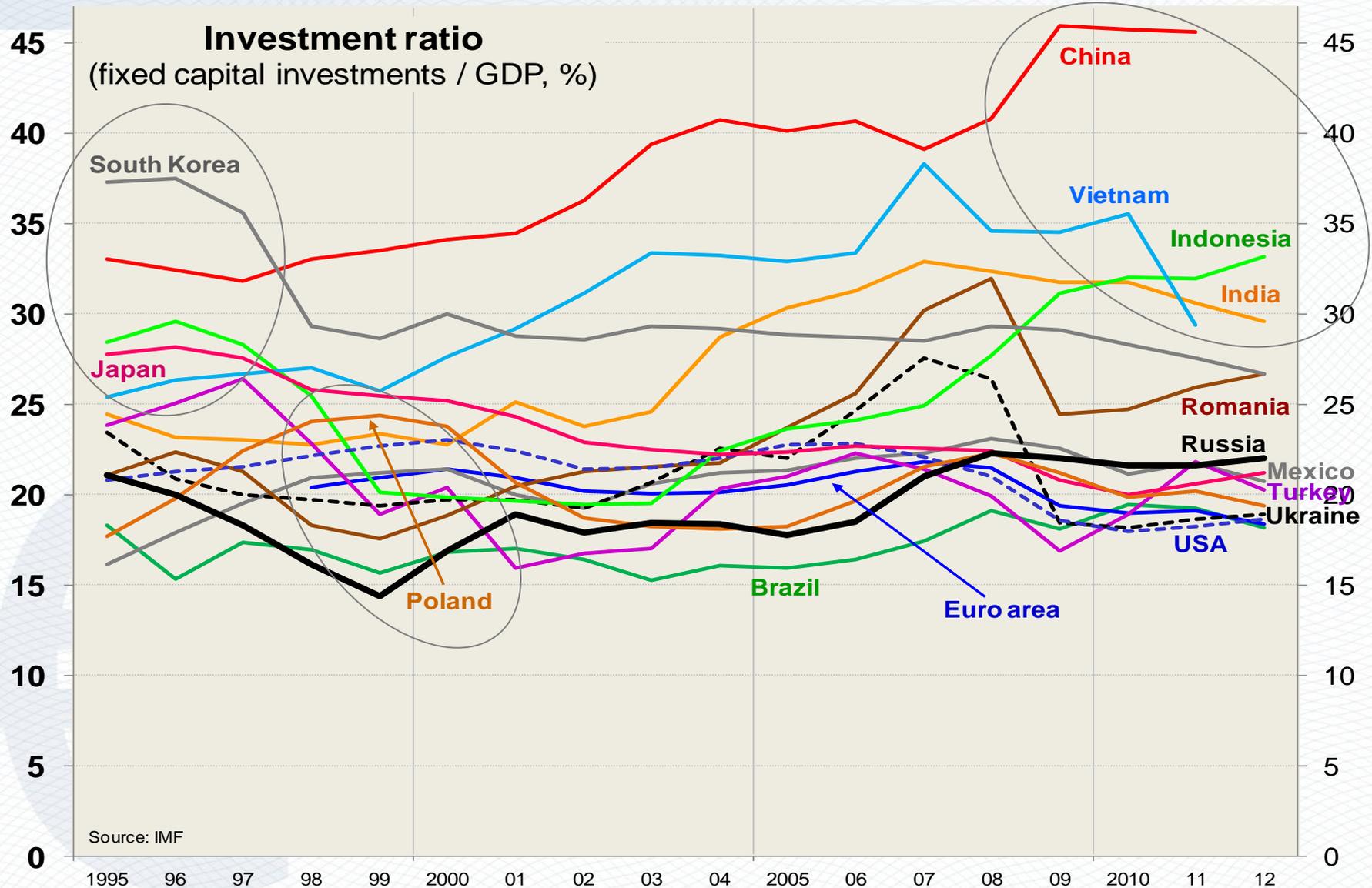
Sources: US Energy Information Administration, IMF, and authors' calculations. Oil valued at 2010 international prices.

... kärjisty

Diversifying Russia EBRD

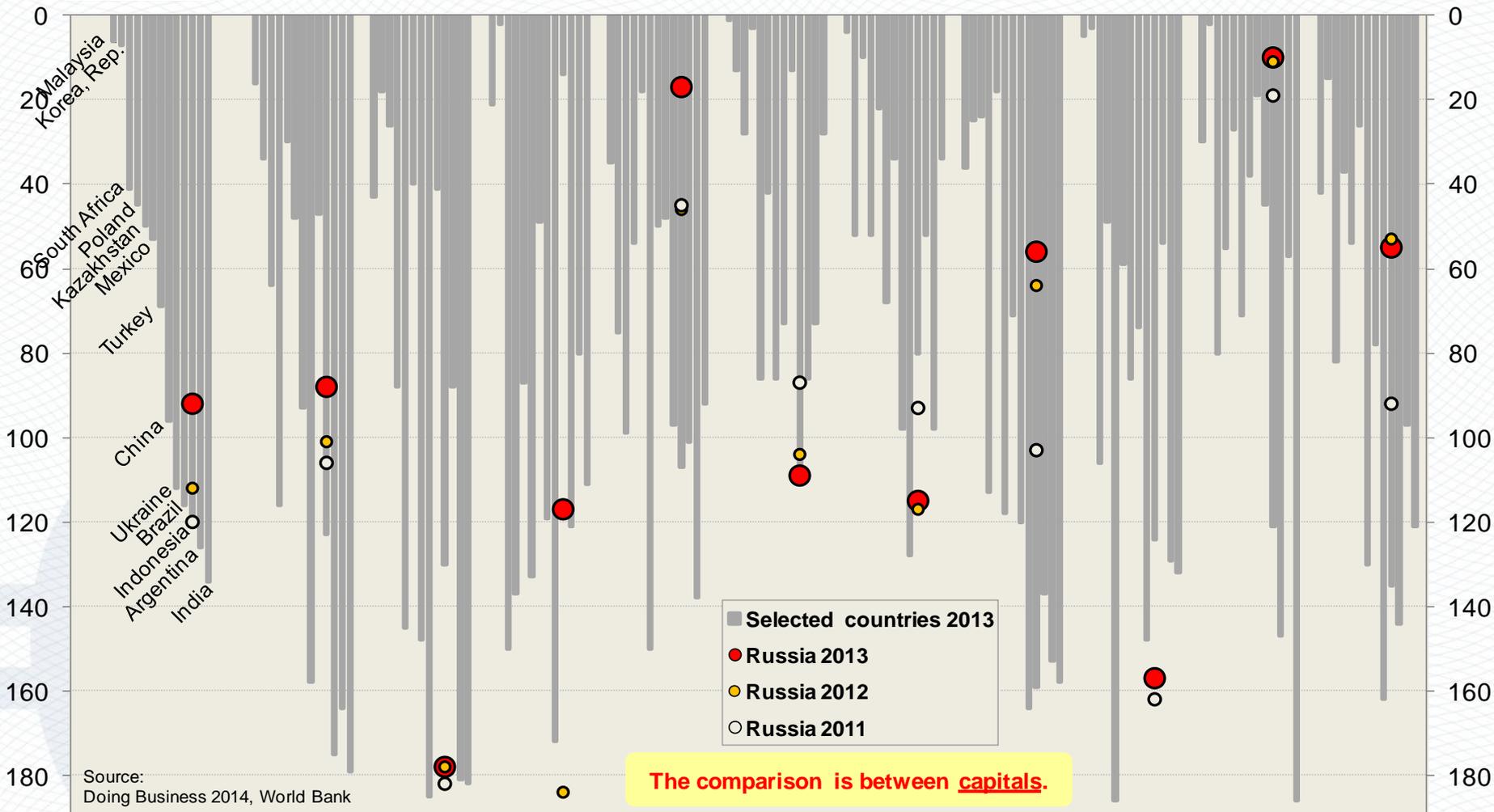
Investointien tarve (tuottavuus, monipuolist., infra, etc.), entä investointiaste? (ja investointien rakenne)

Liiketoimintaympäristön piirteitä – toiveita ”kentältä”:

Ease of doing business, lähinnä faktoja, sijaluvut 189 maan joukossa, kesäkuu 2013

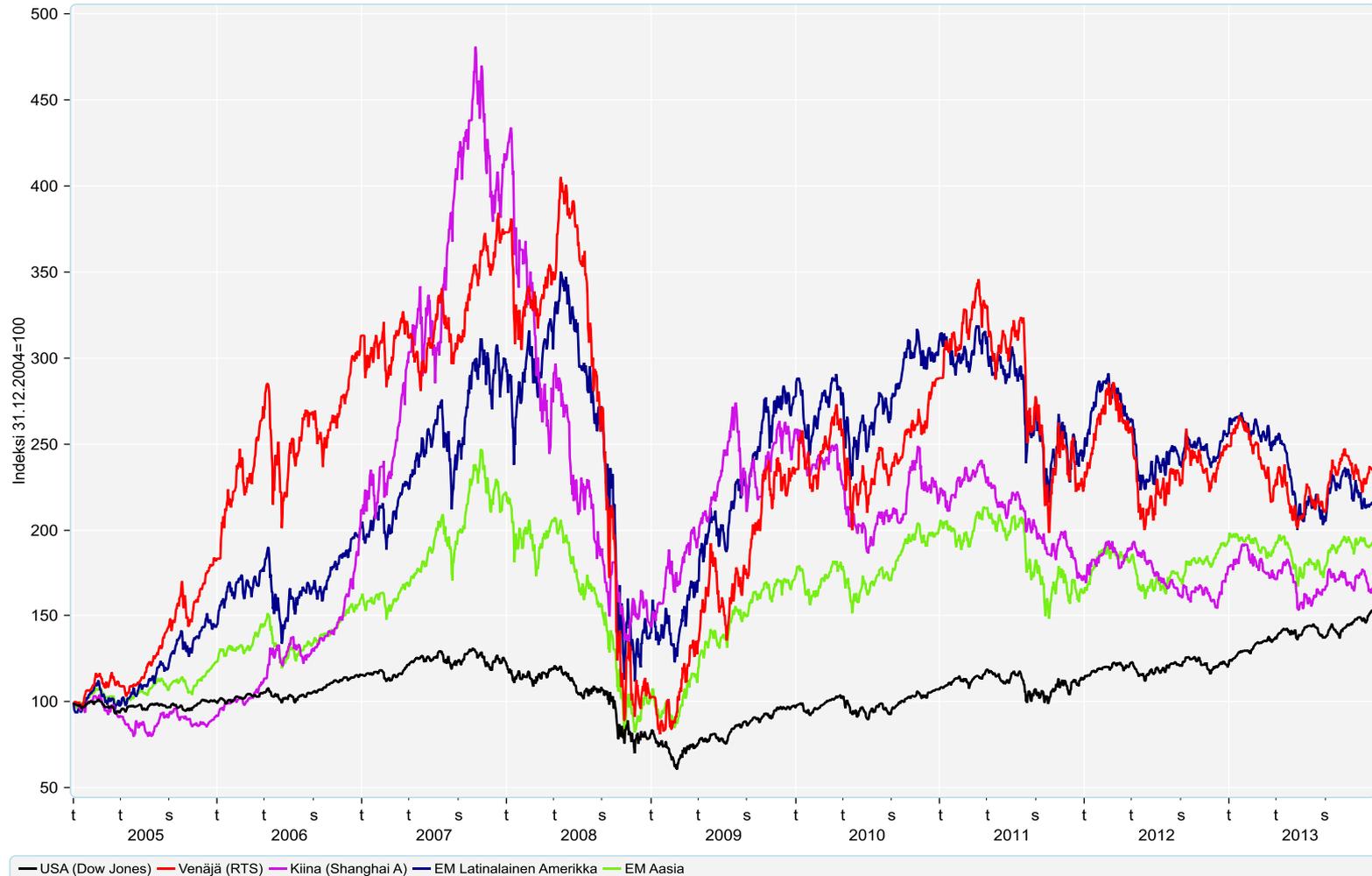
Ease of doing business, Starting a business, Construction permits, Getting electricity, Registering property, Getting credit, Protecting investors, Paying taxes, Trading across borders, Enforcing contracts, Resolving insolvency
TOTAL RANK

Putinin ukaaseissa 7.5.2012: ”Venäjän nostaminen sijalle 50 v.2015 ja sijalle 20 v.2018.”

Kehittyvien markkinoiden pörssi-indeksejä

Kehittyvien markkinoiden pörssi-indeksejä

Lähde: Macrobond

RTS-indeksi ja raakaöljyn hinta

Raakaöljyn hintakehitys ja RTS indeksi

— Raakaöljyn maailmanmarkkinahinta (Brent), vasen akseli — Venäjän pörssikurssi, RTS stock index, oikea akseli

Lähde: Macrobond

Raaka-aineita vievien maiden eurokursseja

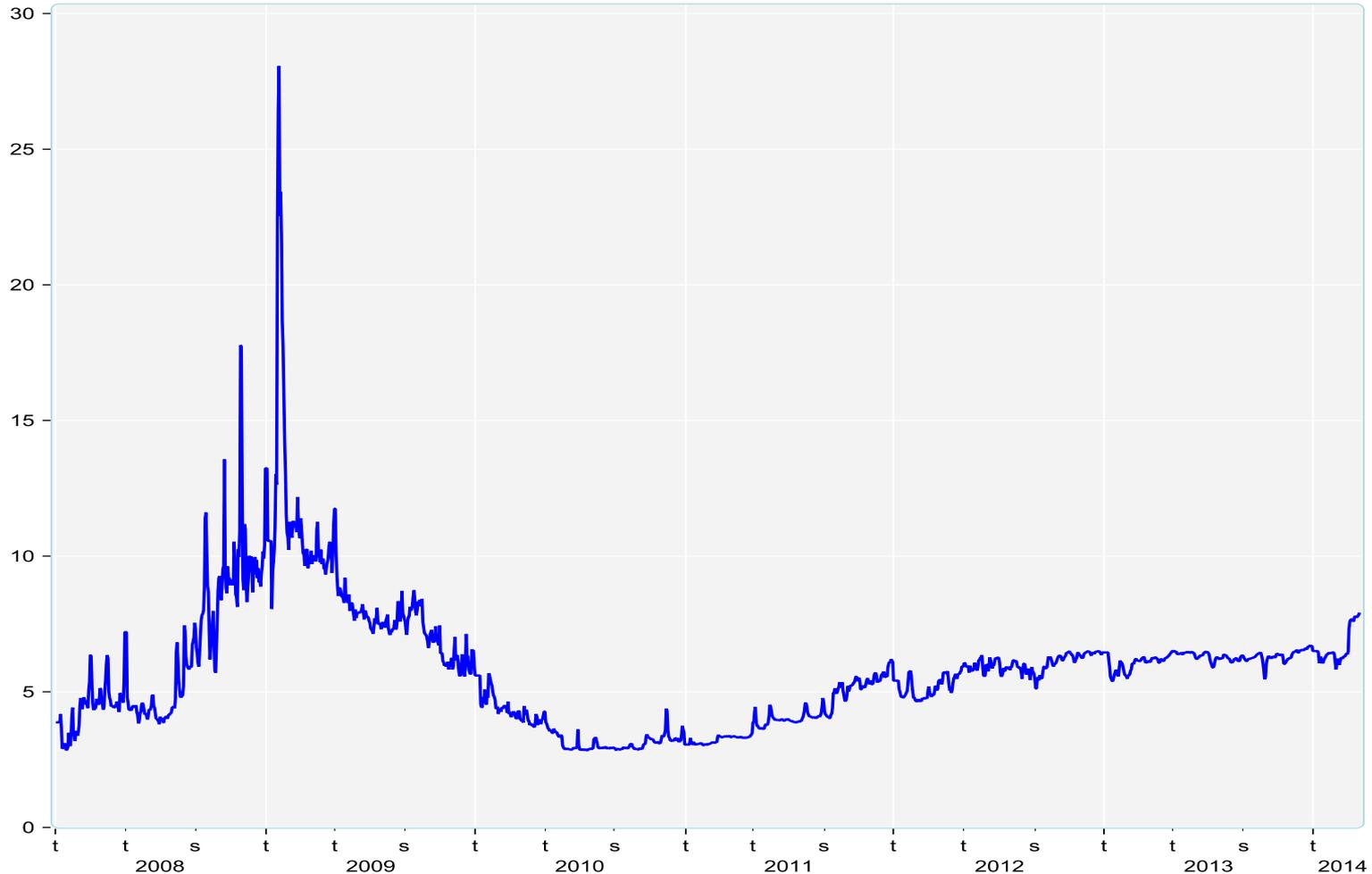
Raaka-aineita vievien maiden eurokursseja

Lähde: EKP

Pankkien väliset yli yön -korot (MIBOR)

Venäjä, pankkien väliset yli yön -korot (MIBOR)

Lähde: Venäjän keskuspankki